Nationaal Coördinator Groningen

Veiligheid voorop en de bewoner centraal

Plan van Aanpak Mijnraadadvies

In opdracht van het Rijk, provincie Groningen en de tien aardbevingsgemeenten

Nationaal Coördinator Groningen

Veiligheid voorop en de bewoner centraal
PVA Mijnraadadvies

Versie 1.13

Datum 13 november 2018
Status Definitief

Voorwoord

Voor u ligt het Plan van Aanpak voor de versterkingsoperatie in het aardbevingsgebied Groningen.

In Groningen moet iedereen veilig kunnen wonen, werken en naar school gaan. Eerder dit jaar besloot het Kabinet de gaswinning gefaseerd af te bouwen. Dat is een belangrijke stap. De Mijnraad heeft geconcludeerd dat door versneld stoppen van de gaswinning de veiligheid in Groningen toeneemt. Dat betekent dat de versterkingsaanpak verandert.

Op 2 juli 2018 hebben rijk, provincie en gemeenten besloten de adviezen van de Mijnraad als basis te nemen voor de herijking van de versterkingsoperatie. Het doel is dat Groningers in het aardbevingsgebied met een heldere aanpak zo spoedig mogelijk veilig kunnen wonen.

Samen met onder andere gemeenten, woningcorporaties en het Centrum Veilig Wonen heeft Nationaal Coördinator Groningen in de zomer intensief gewerkt aan de vertaling van het Mijnraadadvies en de onderliggende adviesrapporten. Het bleek nog niet eenvoudig te komen tot een eenduidige lijst van te versterken woningen.

De bewoner staat in deze aanpak centraal. Het gaat immers om het huis, het thuis van mensen zelf. Het is geen puur technische operatie. Samen zorgen we voor een aanpak waarin duidelijk is wat de bewoner kan verwachten, zodat we perspectief kunnen bieden. De aanpak focust zich op twee belangrijke ingrediënten: het zo snel mogelijk in uitvoering nemen van de meest risicovolle gebouwen en een versnelling van de versterkingsaanpak.

In dit Plan van Aanpak is aangegeven hoe we verwachten de woningen het snelst “op norm” te krijgen. Met opnames van die woningen brengen we in kaart of en wat er moet gebeuren. Daarnaast zijn er de woningen die vanuit bestuurlijke overwegingen, zoals eerder gewekte verwachtingen, worden versterkt.

We realiseren ons dat de uitvoering altijd weer anders kan verlopen dan de vooraf bepaalde planning. Bijvoorbeeld de capaciteit van bouwkundigen en aannemers, maar ook logische combinaties met (andere) publieke werkzaamheden kunnen hierop van invloed zijn. Daarom evalueren en rapporteren we elk half jaar over het programma.

We gaan verder. Samen steken we de handen uit de mouwen, zodat Groningers in het aardbevingsgebied weer veilig kunnen wonen!

Inhoud

1 Inleiding—5
1.1 Opdracht en gemaakte afspraken—5
1.2 Terminologie—6
1.3 Rol SodM—6

2 Aanpak—7
2.1 Advies Mijnraad juli 2018—7
2.2 HRA en benodigde correctie—7
2.3 Aanvullend advies SodM en Mijnraad, september 2018—8
2.4 Scope—9
2.5 Prioritering binnen de werkvoorraad—11
2.6 Snelheid—11
2.7 Lokale stuurgroep—11
2.8 Voorstel aanpak CC2/CC3 i.k.v. HRA-lijst—13
2.9 Jaarlijkse herijking HRA-lijst—13
2.10 Plus bij versterken—14
2.11 MJP en werkgebied—14
2.12 Batch 1588—15
2.13 Samenhang (complexe) schade—15

3 Versnelling—16
3.1 Project Versnelling Opname en Beoordeling—16
3.2 Technische commissie—16
3.3 Typologiebenadering en standaardisatie—16
3.4 Randvoorwaarden—17
3.5 Termijn van ontwikkeling en invoering—18
3.6 Doorontwikkeling NPR—19
3.7 Doorontwikkeling HRA—19

4 Uitvoeringsplanning—21
4.1 Herbeoordelingen—21
4.2 Gehanteerde uitgangspunten—21
4.3 Aanpak voor slimme combinaties van producten en marktpartijen—24
4.4 Gevolgen voor globale uitvoeringsplanning—25
4.5 Zorgprogramma—27
4.6 Eigen Initiatief—27

5 Plan van aanpak per gemeente of programma—29
5.1 Gemeente Delfzijl—30
5.1.1 Scope—31
5.1.2 Prioritering—32
5.2 Gemeente Appingedam—33
5.2.1 Scope—34
5.2.2 Prioritering—35
5.3 Gemeente Hogeland (Eemsmond, Winsum, Bedum, de Marne)—36
5.3.1 Scope—37
5.3.2 Prioritering—38
5.4 Gemeente Groningen (Groningen, Ten Boer)—39
5.4.1 Scope—40
5.4.2 Prioritering—41

5.5 Gemeente Midden-Groningen—42
5.5.1 Scope—43
5.5.2 Prioritering—44
5.6 Gemeente Oldambt—45
5.6.1 Scope—46
5.6.2 Prioritering—47
5.7 Gemeente Loppersum—48
5.7.1 Scope—49
5.7.2 Prioritering—50

6 Opnameprogramma—51
6.1 Prioritering—52
6.2 Versnelde opname—52
6.3 Opname op verzoek—53

7 Herbeoordeling—54

8 Dialoog met woningeigenaren—55
8.1 Uitgangspunten bij de dialoog met eigenaren—55
8.2 Dialoog binnen de 1.467+—56
8.3 Dialoog binnen de 1.588—56
8.4 Dialoog binnen de 1.581—56
8.5 Eigen Initiatief—56
8.6 Communicatie—56
8.7 Werkwijze uitvoering binnen de versterkingsopgave—57
8.8 Verklaring "uw woning voldoet aan de norm 10^{-5}"—59
8.9 Afzien van versterking—60
8.9.1 Weigeren/afzien—60
8.9.2 Heroverweging—60

9 Randvoorwaarden—61

1 Inleiding

1.1 Opdracht en gemaakte afspraken

Op 2 juli 2018 bracht de Mijnraad advies uit aan de minister van EZK. In het advies is de conclusie dat het kabinetsbesluit om de gaswinning volledig af te bouwen een grote positieve impact heeft op de veiligheid – vanaf 2020 neemt het aardbevingsrisico gestaag af. Hierdoor is een heroverweging van de huidige versterkingsoperatie noodzakelijk. De minister heeft in debat met de Kamer aangegeven het rapport van de Mijnraad als blauwdruk te beschouwen voor de toekomst, met een andere aanpak tot gevolg.

Bestuurders van Rijk en regio bespraken het advies tijdens bestuurlijke overleggen op 2 juli en 20 september 2018, met als uitkomst een bestuurlijk akkoord op een aanpak op hoofdlijnen. Op 4 oktober jl. zijn provinciale staten van Groningen en de gemeenteraden van de tien gemeenten in het aardbevingsgebied hierover per brief geïnformeerd. De Tweede Kamer werd geïnformeerd op 5 oktober jl.

Op hoofdlijnen zijn de volgende afspraken gemaakt, welke dienen als vertrekpunt voor het plan van aanpak:

- Veiligheid, navolgbaarheid en uitlegbaarheid staan bovenaan bij de versterkingsopgave.
- De lokale stuurgroep vervult een regisserende rol in de lokale afwegingen, prioritering en communicatie richting haar inwoners.
- Ingezet wordt op het versnellen van opname, beoordeling en uitvoering.
- De norm 10^{-5} blijft te allen tijde leidend.
- Om snelheid te maken is het van belang dat de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel en de batches 1.467+ en 1.588 op korte termijn in uitvoering gaan.
- Hierbij is van belang dat de gebouwen waarvan het risicoprofiel het hoogst is, die waarschijnlijk niet voldoen aan 10-5, eerst aan de beurt zijn. Gevolgd door de gebouwen die naar verwachting in tijd het langst onveilig zijn. Ten slotte volgen de overige gebouwen uit de groep met een licht verhoogd risicoprofiel, de zogenaamde ‘P90-groep’.
- Het HRA-model wordt gebruikt om jaarlijks de gebouwen qua opname te prioriteren. Het model is nog niet in staat om te bepalen hoe die gebouwen versterkt moeten worden en wat het individuele veiligheidsniveau van het gebouw is. Hiervoor wordt blijvend gebruik gemaakt van de bestaande systematiek, met als basis de NPR, totdat een alternatieve aanpak – technisch gevalideerd en juridisch houdbaar – beschikbaar is.
- Bestaande batches en het programma Eigen Initiatief kunnen worden uitgevoerd op basis van de liggende versterkingsadviezen, met uitzondering van batch 1.581. De eigenaren uit deze batch kunnen kiezen voor een herbeoordeling, dan wel afzien van versterking.
- De zorgvisie die is vastgesteld wordt in uitvoering gebracht.
- Het Rijk wordt wettelijk verantwoordelijk voor de te behalen veiligheid door de versterkingsaanpak. Alle kosten die worden gemaakt vanuit veiligheidsperspectief of op basis van bestuurlijke afspraken, worden vergoed door het Rijk. In de tussenperiode loopt vooralsnog de financieringsstroom via NAM.

- Tot het moment dat per onderwerp nieuwe afspraken zijn gemaakt, blijven eerdere afspraken uit het Meerjarenprogramma 'Aardbevingsbestendig en Kansrijk Groningen' (MJP) van kracht.

NCG is verzocht om in overleg met haar opdrachtgevers Rijk (ministeries EZK en BZK), provincie Groningen en tien Groninger gemeenten een plan van aanpak voor de uitvoering op te stellen. Snelheid in de versterkingsoperatie is erg belangrijk. Snelheid in de uitvoering gaat voor veiligheid zorgen. NCG wil zo spoedig mogelijk de aanpak tot uitvoer brengen en ondertussen versnellingen in het proces door ontwikkelen.

1.2 Terminologie

In dit plan van aanpak wordt de volgende terminologie gebruikt:

- gebouwen met een verhoogd risicoprofiel (P-mean[1], voorheen aangeduid als P50)
- gebouwen met een licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)
- gebouwen met een licht verhoogd risicoprofiel (P90)
- gebouwen met een normaal risicoprofiel (gebouwen buiten P90 en P-mean)

Opname:
Er zijn twee typen opnames:

1. Een opname waarbij informatie verzameld wordt over of een woning overeenkomt met een typologie zoals die tot stand komt in de versnelling.
2. Een opname waarbij benodigde kenmerken van een woning in beeld wordt gebracht om exact door te kunnen rekenen of en zo ja welke versterkingsmaatregelen nodig zijn. Dit kan een uitgebreide opname zijn, of wanneer het projectbouw betreft, een opname van de verschillen.

De vorm en intensiteit van opnames kan variëren, afhankelijk van het doel waarvoor ze worden uitgevoerd.

Beoordeling:
Berekenen of een gebouw voldoet aan de norm.

Versterkingsadvies:
Advies over de maatregelen die nodig zijn om een gebouw aan de norm te laten voldoen.

1.3 Rol SodM

Het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) ziet toe op de veiligheid bij de gaswinning uit het Groningenveld. Als toezichthouder op de veiligheid ziet SodM erop toe dat de verantwoordelijke partijen de versterking zo snel mogelijk realiseren. In dat kader voert NCG overleg met SodM. SodM heeft dit Plan van aanpak beoordeeld op diverse aspecten die essentieel zijn om de gewenste versterking tijdig te realiseren.

NCG heeft met SodM afgesproken periodiek overleg te voeren en te rapporteren over de voortgang van de versterkingsoperatie. SodM heeft ook de rol toe te zien op een juiste en onbevooroordeelde toepassing van de HRA.

TNO heeft in het kader van de wet NMDN een formele rol in de advisering over de HRA. De NCG zal TNO betrekken wanneer NCG advies nodig heeft over de HRA.

[1] In de HRA-systematiek wordt de P-mean gebruikt. P-mean is de verwachtingswaarde, de gemiddelde uitkomst. P50 is de uitkomst in 50% van de gevallen. P-mean is niet gelijk aan de P50

2 Aanpak

2.1 Advies Mijnraad juli 2018

De Mijnraad heeft in zijn advies van 2 juli 2018 – rekening houdende met de onderliggende adviezen van onder andere het Staatstoezicht op de Mijnen – geadviseerd de groep gebouwen met een licht verhoogd risicoprofiel aan te houden als afbakening van de versterkingsopgave. Deze groep komt voort uit het Hazard and Risk Assessment model (HRA) en is de lijst met gebouwen met een kans van 90% of kleiner dat ze voldoen aan de norm van 10^{-5}. Dit is inclusief de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel (P-mean).

Het HRA-model maakt een inschatting van het aantal gebouwen boven het Groningen-gasveld dat niet voldoet aan de veiligheidsnorm als gevolg van de gaswinning. Het is een probabilistische (op basis van kansberekening) prioriteringssystematiek om de meest kwetsbare gebouwen in beeld te krijgen gebaseerd op de wet van de grote getallen.

Het model kent beperkingen als het wordt ingezet om de reikwijdte van de opgave af te bakenen. Het is namelijk niet ontwikkeld voor het doen van uitspraken over het veilig of onveilig zijn van individuele gebouwen, omdat de positie van gebouwen in de HRA-rangorde is gebaseerd op kansberekening. Gebouwen moeten ter plekke worden opgenomen om te controleren of in het model de juiste gebouweigenschappen zijn toegekend. Experts moeten vervolgens beoordelen of een gebouw op norm is. Daaruit moet blijken of gebouwen veilig of onveilig zijn en of er versterkingsmaatregelen nodig zijn.

2.2 HRA en benodigde correctie

De HRA is geschikt om gebouwen op volgorde van verwacht risico te zetten. NCG kan op basis van de HRA een prioritering binnen de uitvoering aanbrengen en de volgorde van een opnameprogramma vaststellen. Daarbij moet rekening worden gehouden met de volgende aandachtspunten:

- De modellen worden nog doorontwikkeld, en de gebruikte databases zijn nog niet gevuld tot een benodigd kwaliteitsniveau.
- De typologie-indeling is gericht op een screening van grote aantallen.
- De toets van kwetsbaarheid van gebouwen wordt op typologie-niveau uitgevoerd en deze toets is beperkter dan die in de NPR.
- CC2-/CC3-gebouwen worden getoetst aan het individueel risico, verblijf van grote(re) aantallen mensen is niet meegenomen in de modellen.
- HRA is geen toetsingsinstrument voor individuele gebouwen, want aan technische en juridische voorwaarden die daarvoor nodig zijn wordt nog niet voldaan.

Om de HRA als prioriteringsinstrument te kunnen gebruiken, heeft NCG gezocht naar een manier om een oplossing te bieden voor de geconstateerde beperkingen. NCG heeft de beperkingen van het HRA-model geanalyseerd en gedurende de zomermaanden getracht de HRA-lijst zodanig te completeren dat deze toepasbaar is voor scopeafbakening en om inconsistenties en onjuistheden als hierboven beschreven te corrigeren. Hiervoor zijn toetscriteria opgesteld waarbij een weging is gemaakt tussen de noodzaak om snel met de meest risicovolle gebouwen aan de slag te gaan en de (beperkte) toepasbaarheid van de lijst.

Deze criteria zijn besproken tijdens een bijeenkomst op 6 september 2018 tussen NCG, CVW en EZK en de kennisinstituten NEN en TNO en op 11 september 2018 met de Mijnraad en SodM. De voorgestelde criteria zijn tijdens beide bijeenkomsten doorgenomen en positief beoordeeld.

De toetscriteria zijn:

- Bij selectie van één adres uit een blok van 2-onder-1 kapwoningen, of één/enkele adres(sen) maar niet alle adressen binnen een blok van rijwoningen, of één/enkele adres(sen) binnen één-en-hetzelfde appartementengebouw met meerdere adressen, behorend tot dezelfde CVW-typologie, ook de resterende adressen uit het blok/appartement toevoegen.
- Bij selectie van één adres uit een blok van woningen, niet behorend tot dezelfde typologie maar constructief wel met elkaar verbonden, ook de omringende woningen meenemen (clusteren) in de analyse om de onderlinge invloed te kunnen onderzoeken. Het betreft hier veelal uniek, vrijstaande woningen die als constructief 'gekoppeld' of aanleunend kunnen worden beschouwd.
- Bij selectie van één (of enkele) woningen uit blok van 2-onder-1 kapwoningen of rijwoningen, ook adressen van woningen binnen één-en-hetzelfde type/typologie toevoegen die zich in de directe omgeving (zelfde wijk, straal van 100 meter, zelfde PGA-waarde conform NPR9998:2017) bevinden.
- Bij selectie van een adres uit een blok van 2-onder-1 kapwoningen of rijwoningen, ook adressen van woningen binnen één-en-hetzelfde type/typologie toevoegen die zich niet in de directe omgeving bevinden. PGA-waarde conform 2017 als indicatie meenemen. Dient gelijk of hoger te zijn aan/dan de geselecteerde adres(sen).
- Toevoegen van woningen die conform plattegrond, opbouw, bouwjaar en openingsratio overeenkomen met woningen die in de MRL-P50 groep worden vermeld en waarvoor wordt geadviseerd door nadere opname uitsluitsel te geven.
- Toevoegen van meerlaagse bouwtypes met een hoofddraagconstructie van metselwerk in hoge PGA-gebieden conform NPR9998:2017.
- Toevoegen van woningen die voorkomen op de Acuut Onveilige Situaties-lijst en de stuttenlijst (periodiek).
- Afvoeren van reeds versterkte woningen.

2.3 Aanvullend advies SodM en Mijnraad, september 2018

SodM en Mijnraad hebben op verzoek van het ministerie van EZK in september op bovenstaande voorgestelde, pragmatische aanpak geadviseerd.
Het SodM stelt in dit advies:

'In het versterkingsplan (de conceptnotitie Uitgangspunten op hoofdlijnen) wordt ervan uitgegaan dat er over ongeveer 6 maanden zicht is op de '7.200' gebouwen. NCG wil hiervoor eerst de database aanvullen met de (bestaande) data van het Centrum voor Veilig Wonen (CVW).
SodM vindt dat dit te lang duurt en dat het niet nodig is om op deze aanvulling te wachten. Binnen twee à drie maanden moet het mogelijk zijn om de adressen van alle '7.200' gebouwen te bepalen (op basis van de risicoberekeningen van mei 2018) en dezelfde pragmatische werkwijze toe te passen als nu voor de '1.500'-groep wordt gedaan.'

Daarnaast onderstreept ook de Mijnraad het belang van de pragmatische aanpak.

De adviezen van SodM en Mijnraad zijn door NCG verwerkt in de definitieve memo 'Uitwerking op hoofdlijnen advies Mijnraad' zoals geagendeerd in het bestuurlijk overleg d.d. 20 september 2018.

Op basis van de aanvullende advisering door SodM en Mijnraad is uiteindelijk gekozen voor een afbakening van het plan van aanpak op basis van de P90 (gebouwen met licht risicoprofiel, inclusief de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel P-mean), aangevuld met gebouwen die door het toepassen van de toetscriteria naar voren komen. Als basis is – op advies van SodM – de HRA-lijst van mei 2018 gebruikt.

2.4 Scope

De afbakening heeft geleid tot een scope. Deze scope is te zien als de werkvoorraad van de opgave. In tabel 1a is de scope weergegeven in panden. Omdat voor de uitvoeringsplanning en capaciteitsbehoefte het aantal adressen van belang is, is de scope in tabel 1b (p.10) weergegeven in het aantal adressen.

Het is van belang hierbij te benadrukken dat deze gebouwen worden opgenomen en beoordeeld, maar dat dit niet betekent dat deze gebouwen per definitie worden versterkt. Dit blijkt uit de beoordeling of dit noodzakelijk is. De beoordeling vindt plaats op basis van de meest recente NPR, totdat een technisch gevalideerde en juridisch houdbare alternatieve aanpak beschikbaar is. De wens is om hiertoe zo spoedig mogelijk over te gaan.

De werkvoorraad voor opname en beoordeling is naar verwachting groter dan de werkvoorraad voor uitvoering. Tijdens de beoordeling van de gebouwen, zal naar verwachting voor een deel geconstateerd worden dat deze gebouwen reeds aan de veiligheidsnorm voldoen en zullen versterkingsmaatregelen niet nodig zijn.

Tabel 1a: Scope in panden

Panden	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Verhoogd risicoprofiel (Pmean) gecompleteerd*	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig) gecompleteerd*	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90) gecompleteerd*	Normaal risicoprofiel (Buiten P90, binnen batches)	Totaal
Appingedam	682	297	1	0	1134	132	282	**2528**
Delfzijl	285	137	3	0	1657	147	294	**2523**
Groningen**	48	34	582	531	494	330	262	**2281**
Het Hogeland***	8	83	93	33	26	53	387	**683**
Loppersum	230	136	341	6	438	39	1012	**2202**
Midden-Groningen	223	34	32	0	807	67	200	**1363**
Oldambt	2	0	0	0	88	0	1	**91**
Totaal	**1478**	**721**	**1052**	**570**	**4644**	**768**	**2438**	**11671**

*Het completeren van de lijsten is nog niet volledig. Deze aantallen geven de huidige stand van zaken weer.

**Groningen en Ten Boer

***Bedum, Eemsmond, De Marne, Winsum

Tabel 1b: Scope in adressen

Adressen	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Verhoogd risicoprofiel (Pmean) gecompleteerd*	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig) gecompleteerd*	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90) gecompleteerd*	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Totaal
Appingedam	714	319	1	0	1631	210	693	**3568**
Delfzijl	326	304	3	0	1992	188	655	**3468**
Groningen**	48	90	760	837	597	452	774	**3558**
Het Hogeland***	8	83	97	33	27	53	661	**962**
Loppersum	236	136	362	6	494	54	1179	**2467**
Midden-Groningen	226	34	32	0	830	153	241	**1516**
Oldambt	2	0	0	0	92	0	1	**95**
Totaal	**1560**	**966**	**1255**	**876**	**5663**	**1110**	**4204**	**15634**

*Het completeren van de lijsten is nog niet volledig. Deze aantallen geven de huidige stand van zaken weer.

**Groningen en Ten Boer

***Bedum, Eemsmond, De Marne, Winsum

NB: Tijdelijke tabellen zijn te finaliseren na leveren van het materiaal door CVW en TCMG (waaronder onveilige situaties en gebouwen in stutten).

2.5 Prioritering binnen de werkvoorraad

Conform het advies van de Mijnraad is afgesproken dat gebouwen waarvan wordt verwacht dat zij een verhoogd risicoprofiel (P-mean) hebben als eerste worden aangepakt. Daarna volgen de gebouwen die volgens de HRA een licht verhoogd risicoprofiel (P90 langjarig) hebben en in tijd het langst onveilig zijn (SodM), gevolgd door overige gebouwen met een licht verhoogd risicoprofiel (P90 SodM, mei 2018). Op basis van de in paragraaf 2.2 genoemde toetscriteria zijn deze groepen gebouwen gecompleteerd.

2.6 Snelheid

SodM en Mijnraad zijn in hun adviezen ook ingegaan op snelheid maken. Deze snelheid moet gemaakt worden door voorbereidingstijd te verkorten en door snel tot uitvoering van maatregelen te komen. Beide partijen hebben aangegeven:
'Het is van groot belang dat de versterkingsaanpak alle mogelijkheden aangrijpt om te versnellen. Dit zou naar de mening van SodM en Mijnraad dan ook de hoogste prioriteit moeten krijgen.'

Op 11 oktober 2018 heeft SodM de hoofdlijnen van het concept Plan van aanpak beoordeeld. SodM benadrukt dat vanuit het oogpunt van veiligheid de snelheid van de gehele versterkingsoperatie de hoogste prioriteit dient te hebben. Er dient voldoende veiligheid gerealiseerd te worden voor alle gebouwen waar dit nodig is. NCG heeft dit advies overgenomen in dit definitieve Plan van aanpak. In hoofdstuk 3 wordt geschetst hoe versnelling er uit gaat zien wanneer het gaat over typologieën en standaardisatie in maatregelen. Daarnaast wordt in de uitvoering van de aanpak naar versnelling gestreefd door bijvoorbeeld het uitzetten van slimme product-markt combinaties. Een dergelijke aanpak komt naar verwachting naast snelheid de (proces)innovatie ten goede, maar moet nog wel worden doorontwikkeld.

2.7 Lokale stuurgroep

In de lokale stuurgroep wordt binnen de kaders van dit Plan van aanpak de lokale aanpak uitgewerkt. Hieronder wordt geschetst wat lokaal afwegingen kunnen zijn die invloed hebben op de vorm en volgorde van de projecten. Om dit inzichtelijk te maken zijn twee kaarten van niet bestaande situaties gemaakt.

Lokale afwegingen

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de openbare ruimte evenals de veiligheid op bouwplaatsen. Daarnaast is het van belang dat:

- voorzieningen bereikbaar blijven;
- andere dorpen bereikbaar blijven (verkeer);
- ondernemers hun klandizie kunnen behouden;
- kinderen veilig naar school kunnen;
- als bewoners tijdelijk ergens anders gehuisvest moeten worden, daar plaats voor is;
- voor bewoners navolgbaar is waarom keuzes worden gemaakt;
- gemeenten samen met woningcorporaties eventueel gewenste of noodzakelijke herstructering vorm kunnen geven;
- een straat niet eerst wordt geblokkeerd door de aanpak van een deel van de woningen en dan een jaar later weer door de aanpak van een ander deel van de woningen in die straat (overlast beperken);
- etc.

De kaders van dit Plan van aanpak geven aan welke prioritering leidend is. Gebouwen met een verhoogd risicoprofiel moeten het snelst worden opgepakt. Lokaal moet worden bezien welke clustering van gebouwen daar zo goed mogelijk bij aansluit, maar ook leidt tot hanteerbare projecten en uitlegbaar is naar bewoners. Dit leidt er toe dat projecten 'gespikkeld' kunnen zijn, dat gebouwen met een licht verhoogd risicoprofiel onderdeel zijn van projecten waarbij het zwaartepunt ligt op gebouwen met een verhoogd risicoprofiel. En soms kan het verstandig zijn dat een gebouw met een verhoogd risicoprofiel iets later wordt opgepakt in een lokaal 'logisch' project. Onderstaande kaart poogt inzicht te geven in de afwegingen die lokaal moeten worden gemaakt. De kaart schetst een fictieve situatie.

Kaart Bakklerzijl

Het opzetten en uitvoeren van projecten moet zodanig gebeuren dat projecten elkaar logisch of slim opvolgen. Het ene project kan behulpzaam zijn voor het volgende project, omdat bijvoorbeeld in het eerste project woonruimte wordt gecreëerd voor bewoners wiens huis in het volgende project volgt. Deze afwegingen kunnen alleen lokaal worden gemaakt.

Dit betekent dat de kaders uit dit overkoepelende Plan van aanpak richtinggevend zijn, maar dat er ruimte moet zijn voor logische en slimme uitvoering. Dit levert in de praktijk de meeste en gewenste snelheid op. Als een lokaal plan van aanpak concurreert met een andere lokaal plan van aanpak, bijvoorbeeld door gevraagde inzet voor beoordeling, dan bepaalt NCG op basis van het overkoepelende Plan van aanpak de volgorde en escaleert in lijn met governance afspraken indien nodig.

2.8 Voorstel aanpak CC2/CC3 i.k.v. HRA-lijst

De bouwregelgeving maakt onderscheid tussen verschillende gevolgklassen (consequence classes, CC's). Deze klassen maken het mogelijk om het gebruik van een gebouw en eventuele gevolgen van een calamiteit mee te wegen. Het gaat dan om gevolgen ten aanzien van het verlies van mensenlevens maar ook om economische of sociale gevolgen voor de omgeving. Anders dan bij eengezinswoningen (CC1) zijn deze gevolgen groter als er veel mensen tegelijk van een gebouw gebruik maken (appartementencomplex, bijeenkomstgebouw), als die gebruikers minder zelfredzaam zijn (onderwijs, zorggebouwen) of als een gebouw essentieel is voor nazorg na een ramp (zoals ziekenhuizen). Deze gebouwen vallen in CC2/CC3.

Het werken met gevolgklassen is standaard onderdeel van de Eurocode-benadering. Dit is overgenomen in de NPR voor aardbevingsbelastingen. De prioritaire lijst voor de aanpak van gebouwen is echter gebaseerd op de HRA-lijst van NAM. In de HRA-systematiek wordt het individueel risico berekend van het instorten van een gebouw. Er is geen aanvullende berekening van het risico van gebouwen waarin veel mensen samenkomen of die van groter maatschappelijk belang zijn.

De HRA houdt dus geen rekening met gevolgklassen. Gebouwen waarin veel mensen samenkomen CC2- en CC3-gebouwen - staan daardoor nu met een relatief lage prioriteit op de lijst. Het is echter raadzaam wel aan te sluiten bij de gebruikelijke benadering in de bouwregelgeving. Dit betekent weging van de gevolgklassen in de prioritering van gebouwen en in de toets op veiligheid.

Het is mogelijk om de weging van de gevolgklassen op te nemen in de HRA-systematiek. SodM en Mijnraad vinden dit wenselijk. Hiervoor zet NCG een traject in gang. De voor- en nadelen van de verschillende mogelijkheden moeten bij de uitwerking op een rij gezet worden. Daarna moet een keuze gemaakt worden voor die mogelijkheid die het snelste door te voeren is en het beste scoort op technische haalbaarheid, in lijn met de aanpak van de Mijnraad en de NPR en passend gegeven de versterkingsopgave.

Voor op de korte termijn wordt een no regret maatregel toegepast door een beperkte groep van de meest risicovolle CC2/CC3-gebouwen op te nemen in de lijsten. Dit wordt gedaan door op basis van *expert judgement* door (risico)deskundigen, op kenmerken van gebouw, structuur van het gebouw, betekenis gebouw voor samenleving en verblijfstijden in de verschillende CC2- en CC3-gebouwen deze gebouwen te identificeren. Deze beperkte groep wordt op korte termijn opgenomen en beoordeeld. De uitkomsten van de beoordeling kunnen aanleiding zijn een volgende groep CC2- en CC3-gebouwen op te nemen in de lijsten.

2.9 Jaarlijkse herijking HRA-lijst

De HRA-lijst is gebaseerd op te verwachten risico’s ten gevolge van de gaswinning uit het Groningen-gasveld. Met de afbouw van de gaswinning wordt het risico de komende jaren kleiner. NAM voert jaarlijks een nieuwe analyse van de risico’s uit. Voor deze analyse worden de nieuwste aanpassingen in de modellen doorgevoerd. Bovendien wordt de gebouwendatabase gedurende het jaar verder (aan)gevuld. De HRA-run is daarmee gebaseerd op de nieuwste inzichten ten aanzien van de gaswinning, de modellering van de risico’s en gebouwinformatie.

In dit plan van aanpak is de afbakening voor de opgave (de scope) vastgesteld. De gebouwen die voorkomen op de HRA-lijst van mei 2018 of daaraan zijn toegevoegd op basis van de vastgestelde criteria blijven in de scope van op te nemen en te

beoordelen gebouwen staan totdat met een beoordeling volgens de laatste afgesproken systematiek is aangetoond dat er geen risico is of totdat de versterkingsmaatregelen zijn uitgevoerd. Een herijking van de HRA-lijst kan er dus niet toe leiden dat gebouwen zonder beoordeling uit de scope verdwijnen.

Bestuurlijk is afgesproken dat SodM in onafhankelijkheid toeziet op een juiste en onbevooroordeelde toepassing van het HRA-model. Op de kortst mogelijke termijn wordt dit model in publiek beheer genomen.

De jaarlijkse herijking dient drie doelen:

1. Het kan leiden tot een bijstelling van de prioritering van de aanpak.
2. Het kan leiden tot opname van nieuwe gebouwen in de scope.
3. Het geeft een onderbouwing van de te geven adviezen aan bewoners in onder andere de P90-groep.

Ad. 1
Indien uit de HRA blijkt dat een gebouw als gevolg van de nieuwste inzichten een hoger of lager risico krijgt, moet hiermee rekening worden gehouden in de aanpak. Een hoger risico leidt tot een hogere prioriteit voor opname en beoordeling, een lager risico tot een lagere prioriteit. Dit geldt alleen als er geen andere overwegingen spelen waardoor de snelheid in de aanpak teniet wordt gedaan en/of proces met de bewoner al is gestart.

Ad. 2
Er kunnen nieuwe gebouwen verschijnen in de lijst. Deze nieuwe gebouwen worden vervolgens opgenomen in de werkvoorraad voor opname en beoordeling. Afhankelijk van de plaats op de lijst, wordt het gebouw met hogere of lagere prioriteit aangepakt. Met SodM wordt bepaald op welke wijze de jaarlijkse herijking moet plaatsvinden. Er kan eventueel een rol voor TNO zijn.

Ad. 3
In de gesprekken met de bewoners van de P90 wordt hen een advies gegeven over de mogelijkheden voor hun gebouw. De bewoners hebben voor dat gesprek baat bij inzicht in de prioritering.

2.10 Plus bij versterken

Bestuurlijk is afgesproken dat ook voor inwoners voor wie geen sloop-nieuwbouw van toepassing is er perspectief moet worden geboden. Hierbij wordt dan gedacht aan maatregelen voor verduurzaming of het levensloopbestendig maken van woningen. Op dit moment is per te versterken woning €7000,- beschikbaar voor verduurzamingsmaatregelen. Hiervoor is vanuit het rijk een bedrag van 41 miljoen beschikbaar gesteld aan de regio. Gezamenlijk is vastgesteld dat €7000,- vanwege het karakter van de regeling (compensatie voor overlast) de ondergrens van een eventuele staffel is en dat maatregelen voor levensloopbestendigheid moeten worden toegevoegd aan de regeling. Voorlopig wordt de huidige regeling voortgezet, terwijl parallel wordt gewerkt aan scenario's voor het aanpassen of aanvullen van de regeling.

2.11 MJP en werkgebied

Op 20 september 2018 is bestuurlijk afgesproken dat het meerjarenprogramma van toepassing blijft, tot het moment dat per onderwerp nieuwe afspraken zijn gemaakt. Het werkgebied van dit plan van aanpak wijkt af van het meerjarenprogramma (0,2 PGA-contour KNMI kaart 2015). Hierdoor worden er nieuwe gemeenten bij de opgave betrokken die niet in het MJP zijn meegenomen. De gemeente Oldambt is bijvoorbeeld geen partner van het Erfgoedprogramma. De uitvoeringsorganisatie NCG brengt deze knelpunten in kaart en zal dit voorleggen aan de opdrachtgevers

hoe het nieuwe werkgebied zich verhoudt tot de lopende programma's en regelingen. Daarnaast maakt NCG een overzicht voor de opdrachtgevers welke onderdelen van het meerjarenprogramma overeind blijven naast dit plan van aanpak.

In het MJP zijn tevens het erfgoedprogramma en scholenprogramma opgenomen. In het erfgoedprogramma werken Rijk, provincie, de gemeenten en de NCG samen aan het behoud en doorontwikkeling van het gebouwde erfgoed in het bevingsgebied. Hierin wordt beschreven dat er een optimale balans dient te zijn tussen veiligheid, schadeherstel en versterking en behoud Gronings erfgoed in zijn ruimtelijke context. Daarnaast is hierin vastgesteld dat de versterking van erfgoed maatwerk is en deskundigheid en kwaliteit bij de versterkingsaanpak- en uitvoering geborgd dient te zijn.

Ook de aanpak van schoolgebouwen vraagt om een specifieke aanpak. Het scholenprogramma richt zich niet alleen op het versterken van het gebouw. Er wordt ook rekening gehouden met de gevolgen van krimp, de leerlingendaling, het onderwijsaanbod in de regio en de huidige eisen die gesteld worden aan schoolgebouwen. Er wordt in samenwerking met gemeenten, schoolbesturen, NCG en CVW gewerkt aan aardbevingsbestendige en toekomstgerichte schoolgebouwen. Het ministerie van OCW en EZK hebben 73,5 miljoen beschikbaar gesteld ten behoeve van de realisatie. Het scholenprogramma is volop in uitvoering en het plan van aanpak heeft daarop geen invloed.

2.12 Batch 1588

Tijdens het bestuurlijk overleg op 2 juli 2018 is door de bestuurlijke partijen besloten dat batch 1588 n.a.v. gewekte verwachtingen door kan gaan. Dit op basis van de liggende versterkingsadviezen (NPR9998:2015). Het totaal beschikbare budget van deze batch bedraagt, op basis van deze versterkingsadviezen en de toepassing van de kaders versterken, €420 mln, incl. BTW en bijkomende kosten voor o.a. tijdelijke huisvesting, onkostenvergoedingen, etc.

Afgesproken is dat bekostiging van batch 1588 plaatsvindt conform afspraken door bestuurlijke partijen op 2 juli 2018. Momenteel wordt dit in een werkgroep uitgewerkt, en dit leidt tot een voorstel qua aanpak en financiering eind 2018.

2.13 Samenhang (complexe) schade

NCG streeft ernaar bij versterking eventuele schade te herstellen. Ook kan er vanuit schade aanleiding zijn te onderzoeken of een pand opgenomen en beoordeeld zou moeten worden. Randvoorwaardelijk hiervoor is dat met TCMG (IM) tot overeenstemming kan worden gekomen over het delen van gegevens en operationele werkafspraken.

3 Versnelling

Zowel SodM als Mijnraad hebben in hun adviezen aangegeven dat het van groot belang is dat de versterkingsaanpak alle mogelijkheden aangrijpt om te versnellen. Als belangrijk onderdeel daarvan wordt de snelle ontwikkeling en invoering van eenduidige maatregelenpakketten op typologieniveau gezien. Bestuurlijk is afgesproken dat NCG een plan van aanpak maakt voor het ontwikkelen van een gevalideerde standaardaanpak. NCG werkt dit samen uit met CVW. Dat plan wordt hieronder geschetst.

3.1 Project Versnelling Opname en Beoordeling

Begin 2018 startte NCG het project Versnelling Inspectie en Engineering, met ondersteuning van CVW en gefinancierd door NAM. In dit project wordt onderzocht welke versnellingsmogelijkheden er zijn en wat er voor nodig is om deze te implementeren. Uitgangspunten die hierbij gelden:

- De veiligheidsnorm van 10^{-5} is een vaststaand gegeven.
- De werkwijze moet in overeenstemming zijn met de NPR.
- De methodiek waarmee dit kan worden berekend of bepaald, moet zijn of worden gevalideerd.
- De versnellingsmogelijkheid wordt vertrouwd (er is wetenschappelijk en maatschappelijk draagvlak voor de toepassing ervan).
- De versnellingsmogelijkheid is juridisch valide en praktisch en technisch uitvoerbaar.

In het project worden versnellingsmogelijkheden geïnventariseerd en getoetst aan deze spelregels. Naast snelheid zijn ook consistentie en uniformiteit van groot belang. Daarnaast is het van belang dat nieuwe inzichten en/of ontwikkelingen eenvoudig kunnen worden verwerkt in de werkwijze. En tenslotte moet de markt kunnen werken met of binnen de versnellingsopties. Deze partijen worden dus betrokken voor het leveren van ideeën en input en het (door)ontwikkelen van versnellingsmogelijkheden.

3.2 Technische commissie

Het beoogde resultaat van het project is het inventariseren van versnellingsmogelijkheden en het laten toetsen daarvan op de uitgangspunten, opdat onderbouwd de juiste zaken kunnen worden ingevoerd. Het komen tot een typologiebenadering en standaardisatie wordt daaraan nu met prioriteit toegevoegd.

In het project is voor het toetsen aan de uitgangspunten een Technische Commissie ingesteld. Deze commissie adviseert over versnellingsmogelijkheden, de vormgeving van pilot(s), de technische aandachtspunten en/of de noodzaak tot bijstellen of door ontwikkelen. De rol van deze commissie is die van vraagbaak en voor- en tussentijdse validatie of verificatie. Een door de commissie vastgestelde rolbeschrijving is beschikbaar.

3.3 Typologiebenadering en standaardisatie

Het ontwikkelen van een typologiebenadering en standaardpakketten is met prioriteit opgepakt in het project. Op dit moment zijn smalle typologieën bekend (woningen zijn vrijwel één op één hetzelfde), bredere typologieën moeten ontwikkeld worden om grotere aantallen te omvatten. Hierin wordt voortgebouwd op wat er in de afgelopen jaren al ontwikkeld is aan typologieën. Ook standaardisatie van maatregelen wordt verder doorontwikkeld, zoals bijvoorbeeld is gestart binnen de Groninger Maatregelen Catalogus. Het beschikbaar krijgen van meer informatie

over gebouwen door opnames is zeer belangrijk voor het kunnen toedelen van gebouwen aan typologieën.
Gekoppeld aan de inzet van bepaalde beoordelingsmethoden (waar nodig) kan worden uitgewerkt hoe opnames wellicht kunnen worden toegespitst op de – op een gebouw gerichte – beoordelingsmethodiek. Met het uitwerken van het Mijnraadadvies is ook geconstateerd dat het met de nieuwe werkwijze, waarin de gebiedsgerichte benadering wordt losgelaten, nodig is gebouweigenaren in de omgeving van de operatie te kunnen informeren dat hun gebouw aan de veiligheidsnorm van 10^{-5} voldoet. Hiervoor moet eveneens een werkwijze worden ontwikkeld. Deze zaken zijn onderdeel van dit project.

Het systeem voor standaardisatie zou als volgt kunnen werken:
1. Op basis van aanwezige informatie in de database over een gebouw kan worden vastgesteld tot welke typologie een gebouw behoort.
2. Dit kan eventueel met een opname worden bevestigd.
3. Indien niet duidelijk is tot welk type het gebouw behoort op basis van de database, wordt op basis van opname – afgestemd op constructieve opbouw – het gebouw toegewezen aan een typologie, of wordt een nieuwe typologie gedefinieerd.
4. Indien een type bekend is, is de beoordeling een vergelijking van de bekende capaciteit met de lokale dreiging.
5. Indien een type onbekend is wordt een beoordeling uitgevoerd met een methodiek passend bij het type.
6. Op basis van de uitkomst wordt voor het type een versterkingsaanpak ontwikkeld in een team van engineers en constructeurs. Deze aanpak wordt in principe in het vervolg standaard voor dit type toegepast.
7. Daarnaast kan het nodig blijven om voor (typen) gebouwen/woningen maatwerk toe te passen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan erfgoed.

Om op bovenstaande wijze te kunnen werken moet helder zijn welke typologieën er zijn en hoe daarmee wordt omgegaan. Daaraan gekoppeld moet helder zijn welke afwijkingen toelaatbaar zijn binnen een type en wanneer geconstateerd moet worden dat een gebouw buiten een type valt.

Te ontwikkelen:
- typologieën en criteria/toelaatbare afwijkingen
- een systeem van beoordelingsmethodiek gekoppeld aan type
- een standaard versterkingsaanpak of -pakket per type
- een wijze van omgaan met de dreiging (pga) per type

Een klankbordgroep van marktpartijen kan worden geconsulteerd bij het ontwikkelen van bovenstaande. De Technische Commissie wordt gevraagd de ontwikkelde onderdelen en de bijpassende werkwijze te verifiëren en bekrachtigen. Op basis daarvan kan de werkwijze aan de verantwoordelijke partij worden voorgesteld en vastgesteld. Er wordt nog onderzocht of validatie van het proces van belang is.

3.4 Randvoorwaarden

Aan alle betrokken partijen is aangegeven dat aan bepaalde randvoorwaarden moet worden voldaan om de werkwijze daadwerkelijk te kunnen toepassen. Deze randvoorwaarden zijn:

1. Het rijk neemt juridische verantwoordelijkheid voor de aanpak (HRA-run, mate van veiligheid en toepassing van de pakketten).
2. Overige verantwoordelijkheden zijn helder belegd:

- toewijzing gebouw aan typologie
- door ontwikkelen typologie aanpak
- keuze voor pakket
- uitvoering van pakket

3. Keuze voor eenvoudige of complexe analyse liggen vast in een beslissingsmodel waarbij kosten voor analyse worden afgewogen tegen baten in de engineerings- en uitvoeringsfase.
4. Afgesproken is wanneer kan worden gezegd dat een gebouw voldoet aan de norm.

In de huidige juridische context dragen ingenieursbureaus de verantwoordelijkheid voor de berekeningen die zij maken en de uitkomsten daarvan. Eveneens dragen bureaus verantwoordelijkheid voor de vraag of de woning met de voorgestelde maatregelen voldoet aan de norm. Bovendien is de huidige afrekensystematiek met NAM gebaseerd op het volledig doorrekenen van iedere woning. Wanneer wordt gekozen voor een typologiebenadering en standaardisatie kan dat alleen als de partij die verantwoordelijk is voor de versterking de verantwoordelijkheid neemt voor de wijze waarop dat mag worden aangepakt. Bestuurlijk is afgesproken op 20 september 2018 dat men deze werkwijze mogelijk wil maken.

3.5 Termijn van ontwikkeling en invoering

Voor het invoeren van versnellingsmogelijkheden is zoals geschetst soms een andere juridische context nodig. Een aantal zaken kan ook zonder dat de juridische context wijzigt en dus sneller worden doorgevoerd. Op korte termijn kan worden gestart met een aantal versnellingen. Een aantal daarvan is niet zozeer technisch maar meer procesmatig. Het gaan dan om:

- Het bieden van duidelijkheid over de versterkingsopgave. Dit maakt het mogelijk dat marktpartijen hierop inspelen en ook investeren.
- Het toepassen van opgedane ervaring en procesinnovatie in engineering.
- Het toepassen van bekende typologieën met grote interne consistentie die grote aantallen bevatten, zoals de drive-in woningen, enkele agro-typen en mogelijke enkele typen rijwoningen.
- Het toepassen (en aanvullen) van de maatregelencatalogus zodat meer uniformiteit in gekozen versterkingsmaatregelen ontstaat.
- Het gaan werken vanuit een gemeenschappelijke database door betrokken partijen, waardoor minder ‘vertaalfouten’ ontstaan.

Daarnaast zijn er keuzes die op kortere termijn kunnen worden gemaakt die vereenvoudiging opleveren in het proces. Het gaat dan bijvoorbeeld om:

- Het vereenvoudigen van de wijze van taxeren en het uitvoeren van minder taxaties.
- Het laten vervallen van de waardesprong.
- Waar acceptabel: niet rekenen, sloop-nieuwbouw wanneer eigenaar/bewoner dat wil.
- Opkopen en slopen of leeg laten staan waar bewoners dat willen.
- Verbeteren van het aanbestedingstraject (bijv. product-markt combinaties).

Voor de grotere versnellingsmogelijkheden die kunnen worden behaald door een typologiebenadering geldt dat deze technisch gezien moeten worden ontwikkeld en juridisch gezien mogelijk moeten worden. De technische ontwikkeling valt binnen het project. Hierbij wordt gestart met de ‘meer bekende types’ (drive-in woningen) en ‘types die veel voorkomen in de scope’ (agrarische gebouwen) en wordt gezocht naar de grenzen van de acceptabele variatie van een type. De verwachting is dat vanuit het project, met advisering van de technische commissie in het tweede kwartaal van 2019 een voorstel ter besluitvorming (om ook de juridische context te creëren) kan worden voorgelegd aan de minister van EZK en regio, conform het

governance model.

Steeds wanneer een typologie kan worden ingevoerd in de uitvoering zal dat worden gedaan, het project heeft daardoor een adaptief karakter. Vooruitlopend op het voorstel ter besluitvorming kan binnen de grenzen van de huidige juridische werkelijkheid worden gezocht naar toepassing van delen van de werkwijze. Naar verwachting kan in de zomer van 2019 worden gestart met deze nieuwe werkwijze.

3.6 Doorontwikkeling NPR

Naar verwachting publiceert NEN op 1 november aanstaande de NPR9998:2018. Om deze vervolgens te kunnen toepassen moeten een aantal vervolgstappen worden gezet. Afhankelijk van de beoordelingsmethodiek (NLPO, 3muri, NLTH, etc.) vraagt dit verwerkingstijd. De verwachting is dat met bijvoorbeeld een NLPO begin 2019 gerekend kan worden. Er wordt gewerkt met de meest recente NPR die operationeel en van toepassing verklaard is. Bij de NPR wordt een dreigingskaart gebruikt van KNMI (in combinatie met data van NAM). Bij de NPR9998:2018 wordt de KNMI-kaart van 2018 gebruikt en wanneer er een nieuwe kaart is (medio 2019) kan een nieuwe kaart beschikbaar worden gesteld die vervolgens door de overheid beleidsmatig van toepassing wordt verklaard. In deze kaarten wordt niet geanticipeerd op de afname van de gaswinning.

Ook de meest recente NPR kent nog een aantal conservatismen en onderdelen waarbij nog niet de laatste inzichten zijn verwerkt. Er is doorontwikkeling nodig om verbeteringen door te kunnen voeren, zoals ook te lezen is in rapporten behorend bij het Mijnraadadvies. Hierbij kan worden gezocht naar een meer flexibele werkwijze dan tot nu toe gebruikelijk was. Wellicht hoeft niet de richtlijn als geheel te worden herzien maar kunnen updates van onderdelen worden toegevoegd. Vanzelfsprekend moet een dergelijke update vervolgens (minimaal) beleidsmatig van toepassing worden verklaard, waarbij ook wordt aangegeven vanaf wanneer of voor welke gebouwen met de nieuwste inzichten beoordeeld kan worden.

3.7 Doorontwikkeling HRA

Wetenschappers zijn het er over eens dat de HRA een technisch bruikbaar instrument is, waarmee goed kan worden geprioriteerd. Het moet nog nader worden aangescherpt om ook te kunnen benutten voor het beoordelen van gebouwen. Om dit eventueel wel mogelijk te maken is het met name van belang dat wordt doorgewerkt aan de exposure database die de informatie bevat over de gebouwen in Groningen.

De volgende stappen moeten in ieder geval worden gezet:

1. Alle al beschikbare informatie uit inspecties het uitgevoerde inspectieprogramma van NCG moet worden toegevoegd aan de database.
2. De database moet blijvend worden aangevuld met opnames die worden gedaan in het kader van het opnameprogramma. Dit is de reden waarom het wenselijk is een opname los te knippen van de rest van het proces van beoordeling en uitvoering en opnames uit te voeren binnen de gehele scope van de versterking, maar (vervolgens) ook daarbuiten. In hoofdstuk 6 wordt uitgelegd wat de communicatieve consequenties hiervan zijn.
3. De typologieën in de HRA zijn heel breed en kennen een grote interne variatie. Deze indeling zal moeten worden verfijnd, strevend naar optimalisatie. De in het project Versnellen te ontwikkelen typologieën kunnen hier input voor leveren.

De verwachting is dat met doorontwikkeling van de HRA en de NPR uitkomsten van beide methodieken dichter bij elkaar komen te liggen. Wanneer de wetenschap de uitkomsten van de HRA als voldoende beoordeelt voor het doen van uitspraken op gebouwniveau en dit bestuurlijk wordt gedragen, kunnen de uitkomsten van de HRA als zodanig worden gebruikt. Bestuurlijk is afgesproken dat het beheer van de exposure database en HRA publiek wordt belegd. Hier is een rol weggelegd voor SodM. De wijze van en verantwoordelijkheid voor doorontwikkeling van de HRA is nog niet belegd, maar dat zal vanuit publiek beheer zijn.

4 Uitvoeringsplanning

In deze indicatieve uitvoeringsplanning zijn de totale aantallen adressen opgenomen uit de volgende lijsten:

- adressen met verhoogd risicoprofiel (P-mean)
- adressen met licht verhoogd risicoprofiel, incl. langere termijn (P90)
- adressen uit het completeren van de HRA
- adressen uit de bestaande batches (1.467+, 1.588)
- adressen uit de bestaande batch (1.581)

In de uitvoeringsplanning is de impact van herbeoordelingen opgenomen.

4.1 Herbeoordelingen

Op basis van het Mijnraadadvies en de bestuurlijke afspraken van 20 september 2018 sluit onderstaande prioritering voor herbeoordeling het meest aan. Hiermee wordt prioriteit gelegd bij de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel (P-mean). Reeds gedane toezeggingen aan eigenaren en bewoners uit de batches wordt ook gestand gedaan. Er kan direct worden gestart, de uitvoering loopt geen verdere vertraging op.

Uitgangspunten:

- Prioriteit geven aan de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel (P-mean) en deze opnemen en beoordelen met de NPR9998:2018.
- Niet actief aanbieden van herbeoordelen van de batch 1.588.
- Maximaal gebruik maken van de beschikbare beoordelingscapaciteit.
- De ruimte in de beoordelingscapaciteit wordt opgevuld met het herbeoordelen van adressen uit de batch 1.581 zodra mogelijk, waar mogelijk met versnelde methodieken.

Er wordt dus zo veel mogelijk voorrang gegeven aan de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel (P-mean). Deze gebouwen worden beoordeeld aan de hand van de NPR9998:2018. Om geen beoordelingscapaciteit onbenut te laten, wordt gelijktijdig ook gestart met de herbeoordeling van de batch 1.581.

4.2 Gehanteerde uitgangspunten

Om vanuit het beschreven scenario te komen tot een globale uitvoeringsplanning, zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd. Hoe deze uitgangspunten zich vertalen in een lokale aanpak, is aan de hand van een fictief dorp in paragraaf 2.7 uitgewerkt.

- Gebouwen waarvan het risicoprofiel het hoogst is, die waarschijnlijk niet voldoen aan 10-5, zijn zoveel mogelijk eerst aan de beurt. Gevolgd door de gebouwen die naar verwachting in tijd het langst onveilig zijn. Ten slotte volgen de overige gebouwen uit de groep met een licht verhoogd risicoprofiel, de zogenaamde ‘P90-groep’.
- De maximale opname- en beoordelingscapaciteit bij het Centrum Veilig Wonen (CVW) is maatgevend, in combinatie met de marktcapaciteit voor uitvoering om stuwmeren te voorkomen.
- We gebruiken bestaande afspraken, methodieken en werkwijzen, todat er nieuwe gebruiksklaar zijn.
- De uitvoeringsplanning wordt elk half jaar opgesteld en ieder kwartaal herijkt.

- We gebruiken de informatie die beschikbaar is, o.a. uit inspecties van de batches 1.467, 1.588, 1.581 en het inspectieprogramma van Q3 en Q4 2017 en Q1, Q2 en Q3 2018 die zijn uitgevoerd.
- Een deel van de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel (P-mean) is reeds opgenomen.
- De beoordeling wordt zo snel mogelijk uitgevoerd nadat de opname heeft plaatsgevonden (tenzij het opname t.b.v. de database betreft).
- Herbeoordelingen worden uitgevoerd op basis van de NPR9998:2018.
- Herboordelen en beoordelen kan starten zodra NPR9998:2018 gereed en operationeel is en beleidsmatig van toepassing verklaard.
- Beoordelen van de gebouwen met verhoogd risico gaat voor herbeoordeling van gebouwen uit de 1.581.
- Herbeoordelen van gebouwen uit de batches 1.467 en 1.588 wordt niet actief aangeboden in verband met de beperkt beschikbare beoordelingscapaciteit, maar is op verzoek mogelijk.
- De start van de uitvoering van de versterking of sloop-nieuwbouw kan 6 maanden na het gereed komen van het versterkingsadvies starten.
- Omdat voor de gebouwen met een licht verhoogd risicoprofiel (P90 langjarig en P90) de opname en beoordeling nog grotendeels moet plaatsvinden en in dit scenario niet meteen start, is voor deze groep rekening gehouden met een versnelling door een nieuwe aanpak. Het gehanteerde uitgangspunt is een halvering van de doorlooptijd, alleen voor deze groep. Randvoorwaarde voor het realiseren van deze versnelling is dat de technische en juridische uitwerking tijdig gereed is, evenals de benodigde bestuurlijke besluitvorming.
- De uitvoering van de gebouwen met verhoogd risico wordt niet vertraagd door de uitvoering van overige gebouwen uit de batches.
- Waar mogelijk worden slimme product-markt combinaties uitgezet. Dit kan zijn voor het uitvoeringstraject, maar ook op enige termijn voor het gehele traject van opname tot beoordeling en indien nodig uitvoering. Hierbij is uitgangspunt dat lokale stuurgroepen aangeven binnen de kaders welke volgorde en prioriteit wenselijk zijn voor een lokaal project en dan wordt gezocht naar de wijze waarop snelheid, kwaliteit en een navolgbaar proces vanuit het oogpunt van de bewoner en/of eigenaar binnen budget wordt gegarandeerd.
- Daar waar er mogelijkheden liggen om de scope van projecten te verbreden om toegevoegde waarde te realiseren (‘koppelkansen’), wordt dit gedaan. De lokale stuurgroep heeft hierin een regisserende functie. Uitgangspunt is wel dat dit in tijd geen negatieve consequenties heeft.

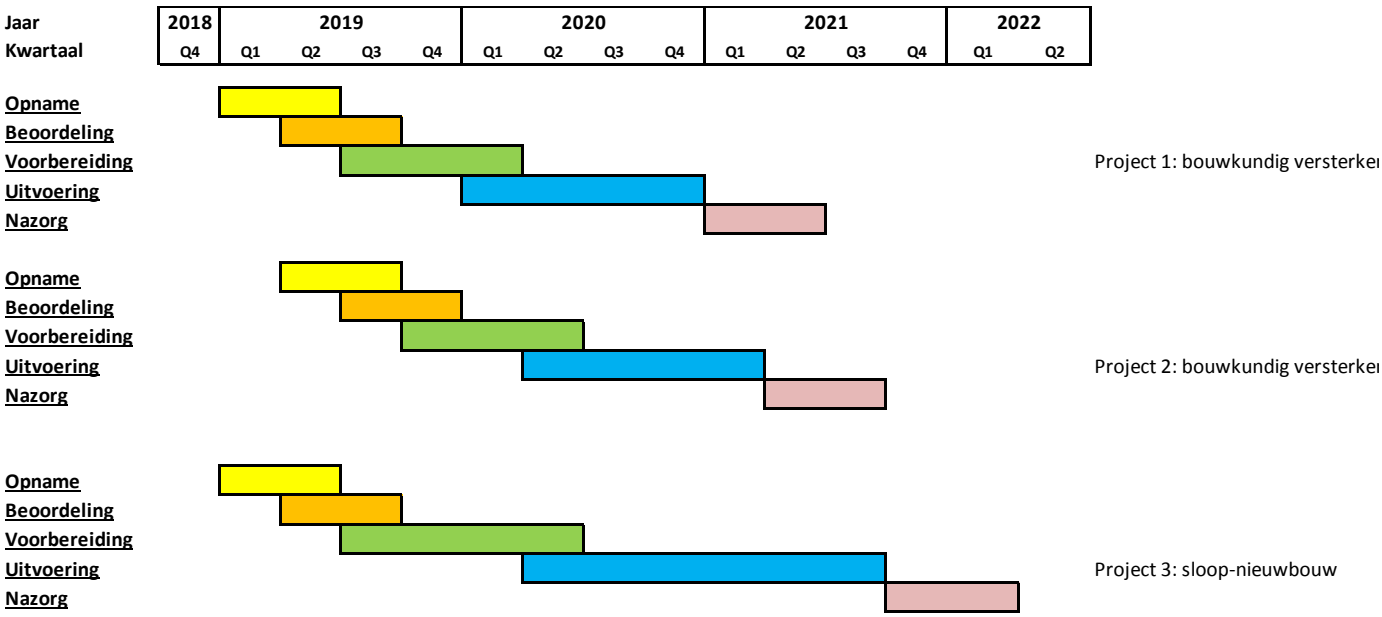

Korte doorlooptijden opname t/m uitvoering

4.3 Aanpak voor slimme combinaties van producten en marktpartijen

NCG bereidt zich er op voor dat zij de rol van opdrachtgever overneemt omdat de minister van Economische Zaken en Klimaat heeft besloten dat de versterkingsopgave een publieke opgave is. Hierdoor dienen de werkzaamheden die thans door NAM worden opgedragen – aan CVW of via CVW aan uitvoerende partijen – aanbesteed te worden conform de Aanbestedingswet. Over de exacte vormgeving van de governance wordt momenteel nog gesproken in een separaat traject. De uitkomsten hiervan zullen de uitvoering mede bepalen.

NCG ontwikkelt op dit moment een aanpak op basis waarvan kan worden bepaald welke werkzaamheden (producten) aan welk soort opdrachtnemers (marktpartijen) worden aanbesteed. Op deze manier ontstaan logische en samenhangende combinaties van producten en marktpartijen die deze producten kunnen leveren. Daarbij moet er rekening worden gehouden met een doorlooptijd van de aanbesteding van ca. 6 maanden, gerekend vanaf de aankondiging van de opdracht tot de vroegste verwachte datum dat een partij kan starten met de aanbestede werkzaamheden.

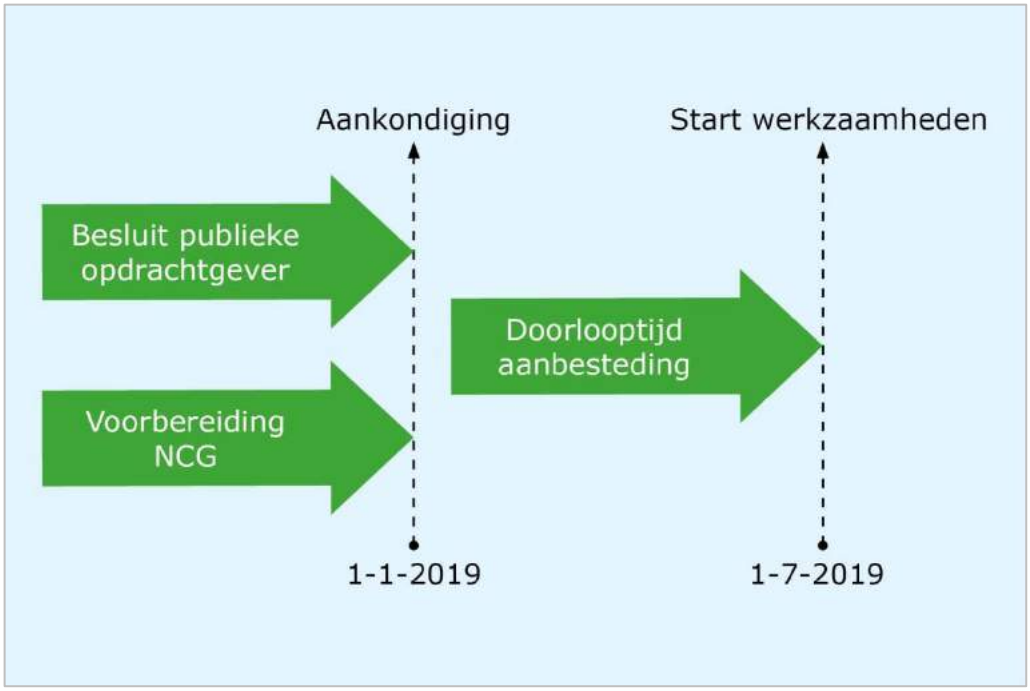

Door deze manier van werken krijgt NCG meer grip op de aansturing van de verschillende opdrachtnemers en de werkzaamheden die door hen worden uitgevoerd. Het biedt de mogelijkheid om de werkzaamheden op een logische manier te contracteren, met de benodigde prikkels om marktpartijen innovatief, efficiënt en kwalitatief te laten werken. Op termijn levert dit veel voordeel op ten aanzien van tijd, geld en kwaliteit van de versterkingsoperatie.

Tijdens de voorbereiding en uitvoering van deze aanbesteding(en) kan gewoon worden doorgewerkt conform de tijdelijke governance waarvoor wordt gekozen. Door dit niet te verstoren ontstaat er geen vertraging in het uitvoeren en versnellen van de versterkingsoperatie.

4.4 Gevolgen voor globale uitvoeringsplanning

De uitvoeringsplanning is afhankelijk van de doorlooptijd van de beoordeling en daaropvolgend de communicatie over het versterkingsadvies met woningeigenaren. Voor deze periode is nu zes maanden als uitgangspunt genomen.

Start werkzaamheden

De vroegst mogelijke start van de werkzaamheden (opname, beoordeling en uitvoering) is in de volgende planning globaal inzichtelijk gemaakt. Vanzelfsprekend moet voor nog niet beoordeelde gebouwen nog blijken of versterkingsmaatregelen überhaupt nodig zijn en uitvoering dus aan de orde is.

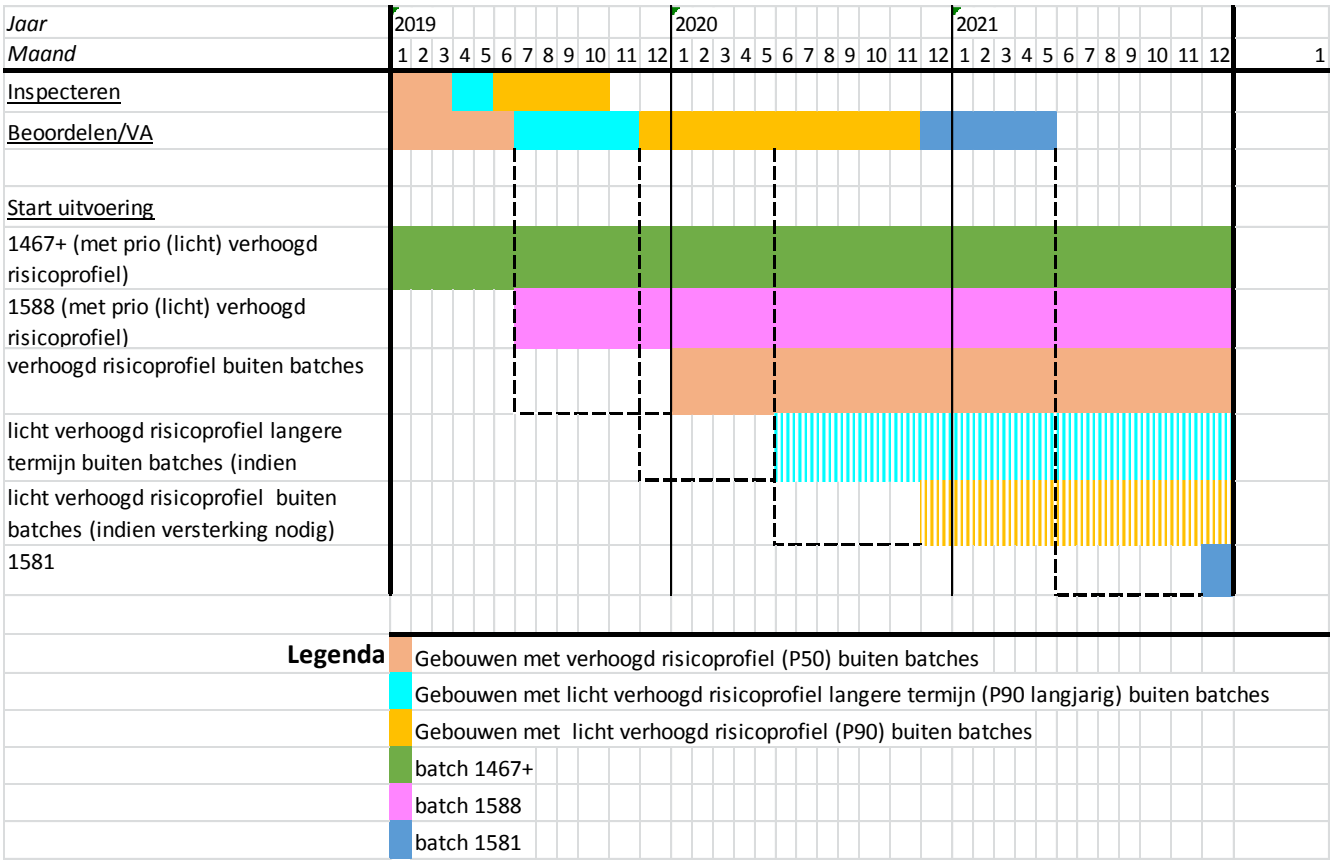

Vroegst mogelijke start werkzaamheden

In het volgende overzicht is inzichtelijk gemaakt welke uitvoeringsprojecten zijn gestart in 2018 en nog starten tot en met Q2 2019. Het betreft uitvoeringsprojecten van de batch 1467+. De omvang van de projecten wisselt van enkele gebouwen tot grotere projecten van honderden adressen. Als start van de uitvoering is de start van de aannemersselectie genomen. Het huidige inspectieprogramma loopt tot in Q4 2018. Het nieuwe opname programma start in Q1 2019.

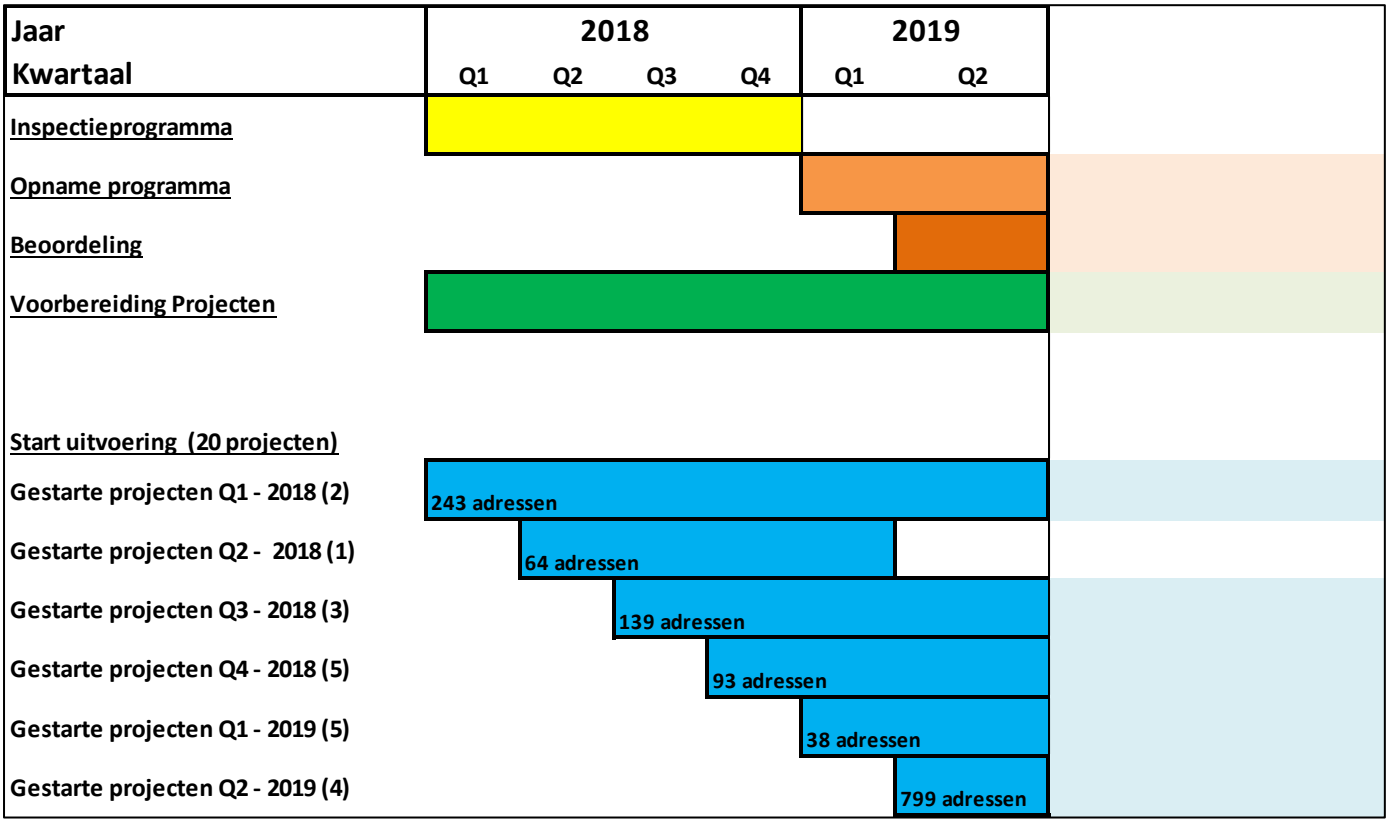

Start uitvoeringsprojecten 2018 t/m Q2 2019

Uitvoeringsplanning
Op basis van de vroegst mogelijke start van de werkzaamheden is de globale uitvoeringsplanning inzichtelijk gemaakt.
Daarbij dienen de volgende kanttekeningen te worden gemaakt:

- Deze lijst bevat alle adressen die in de gecompleteerde HRA-lijst zijn opgenomen. Het is bedoeld om een inschatting te geven van hoe de totale scope in de tijd kan worden uitgevoerd. De werkvoorraad voor opname en beoordeling is naar verwachting groter dan de werkvoorraad voor uitvoering. Tijdens de beoordeling van de gebouwen, zal naar verwachting voor een deel geconstateerd worden dat deze gebouwen reeds aan de veiligheidsnorm voldoen en zullen versterkingsmaatregelen niet nodig zijn.
- De lijst is niet geschikt om de benodigde marktcapaciteit te bepalen, bijvoorbeeld omdat niet bij alle adressen uit deze lijst maatregelen worden uitgevoerd (n.a.v. herbeoordeling of eigenaren die zelf afzien van versterking).
- Daarnaast is de exacte omvang van de uit te voeren maatregelen nog niet bekend; als gevolg van de veranderende normering en te ontwikkelen versnelde aanpak van opnames en beoordeling kan de omvang van maatregelen per woning veranderen. Wellicht is het in de toekomst niet meer nodig om ingrijpende versterkingsmaatregelen uit te voeren, waardoor het voor nagenoeg alle woningen sloop/nieuwbouw uitvoeren wegvalt. Bij een verschuiving naar minder omvangrijk bouwkundig versterken kunnen marktpartijen meer woningen tegelijk versterken.
- Overige mogelijkheden voor versnelling zullen gaandeweg ook invloed hebben op de planning.

4.5 Zorgprogramma

Het zorgprogramma is opgenomen in het MJP van 2016 en geconcretiseerd in het MJP addendum 2017. Het betreft 70 zorgpanden. Deze zijn allen geïnspecteerd en doorgerekend: 26 zorgpanden op basis NPR9998:2015 en 44 zorgpanden volgens NPR9998:2017. Voor 1 juli 2018 zijn alle versterkingsadviezen opgeleverd door het Centrum Veilig Wonen. De Stuurgroep Zorg onder voorzitterschap van Maarten Ruijs stelde op 5 september 2018 unaniem het rapport ‘ (Bevings-) bestendige zorg in Groningen’ vast. In dit visiedocument worden toekomstperspectief en versterking gecombineerd tot een concrete vertaling per zorgpand. Als randvoorwaarde is gesteld dat er voor 1 oktober 2018 duidelijkheid moet zijn over wat de nieuwste risico-inzichten betekenen voor de versterking van de zorgpanden. Bestuurlijk is op 20 september 2018 afgesproken dat de visie in uitvoering wordt gebracht.

Aan zorgpanden stelt de samenleving hogere veiligheidseisen dan individueel risico alleen. Zorgpanden worden daarom in de bouwregelgeving gerekend tot gevolgklasse 2 (CC2, zie ook paragraaf 2.7), het is dus van belang de veiligheidseis te koppelen aan gevolgklasse in plaats van aan individueel risico. Over het versterken van zorgpanden worden separaat afspraken gemaakt in het kader van het Zorgprogramma.

De Stuurgroep Zorg wil de middelen die beschikbaar komen uit de versterkingsopgave kunnen inzetten voor het toekomstperspectief van het zorglandschap. Afspraken over versterken van zorgpanden en de verdeling van de overige kosten worden nog gemaakt door de bestuurders op basis van het Zorgprogramma en de beschikbare versterkingsadviezen.

4.6 Eigen Initiatief

Eigen Initiatief (EI) is een programma waarin woningeigenaren zelfstandig de versterking van hun woning ter hand nemen. Ze doen dit onder begeleiding van een bouwbegeleider die de benodigde kwaliteit en veiligheid waarborgt. Deelnemers

hebben gedurende dit traject zelf de regie in handen van de versterking. EI staat daarmee los van het reguliere versterkingsprogramma zoals NCG dat op basis van het Meerjarenprogramma uitvoert.

Nu door de bestuurlijke partijen overeengekomen is dat op basis van de liggende versterkingsadviezen alle 200 eigenaren binnen het programma EI kunnen doorgaan wordt de verdere uitvoering van het programma ter hand genomen. De inspectie en engineering van deze woningen zijn volledig afgerond. De eerstvolgende stap is dat NCG bouwbegeleiders samen met de eigenaren werken aan het opstellen van de budgetaanvragen. De verwachting is dat in 2018 circa 40-50 budgetaanvragen kunnen worden ingediend. De overige budgetaanvragen komen voor de bouwvakantie 2019.

Deze inschatting is gebaseerd op basis van uitvoering volgens de liggende versterkingsadviezen. Eigenaren mogen ook kiezen voor een herbeoordeling op basis van de meest recente NPR of afzien van versterking.

5 Plan van aanpak per gemeente of programma

Per gemeente wordt een operationeel plan van aanpak voorbereid. Dit plan komt nadrukkelijk in samenspraak met de lokale stuurgroepen tot stand. Daarbij is dit Plan van aanpak en de daarin genoemde uitgangspunten kaderstellend. Per gemeente wordt specifiek ingegaan op een uitvoeringsplanning van projecten (prioritering: van verhoogd, licht verhoogd naar normaal risicoprofiel) en voor welke communicatieaanpak wordt gekozen.

De uitvoeringsplanning op hoofdlijnen voor het eerste half jaar is beschikbaar (zie hoofdstuk 4), evenals een format voor een lokaal operationeel plan van aanpak voor een gemeente. Deze kan als voorbeeld dienen voor de gemeenten. Deze plannen worden de komende weken opgeleverd. Het opnameprogramma wordt beschreven in hoofdstuk 6. In dit hoofdstuk wordt de werkvoorraad per gemeente geschetst.

De uitvoeringsplanning per gemeenten wordt telkens opgesteld in de lokale plannen van aanpak zoals vast te stellen door de lokale stuurgoepen. Zodra mogelijk worden versnellingsmogelijkheden ingevoerd in de uitvoering. Dit zal op enige termijn invloed hebben op de doorlooptijden.

Eerder in dit plan van aanpak werd de overall scope per gemeente weergegeven (tabel 1b, p.10). De meeste gemeenten bestaan echter uit meerdere dorpen/wijken. Omdat in de aanpak van projecten en communicatiestrategie deze afbakening relevant is, maakt dit hoofdstuk de verdeling per dorp/wijk zichtbaar. De tabellen hierna laten telkens het aantallen adressen zien voor de betreffende gemeente, onderverdeeld per risicoprofiel.

5.1 Gemeente Delfzijl

5.1.1 *Scope*

Scope Delfzijl

Delfzijl	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Totaal
Bierum	0	0	2	5	**7**
Borgsweer	0	0	2	0	**2**
Delfzijl	442	0	1343	599	**2384**
Farmsum	7	0	84	9	**100**
Godlinze	5	3	64	0	**72**
Holwierde	38	0	25	9	**72**
Krewerd	6	0	7	1	**14**
Losdorp	0	0	4	0	**4**
Meedhuizen	89	0	110	0	**199**
Spijk	12	0	24	17	**53**
Termunterzijl	0	0	2	1	**3**
Wagenborgen	31	0	507	2	**540**
Woldendorp	0	0	6	12	**18**
Totaal	**630**	**3**	**2180**	**655**	**3468**

5.1.2 *Prioritering*

Prioritering Delfzijl

Delfzijl	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Aanpak
1467+	14	0	2	254	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, prioriteit geven aan meest risicovol
1588	112	0	105	310	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, prioriteit geven aan meest risicovol, overige panden op verzoek herbeoordeling
1581	0	0	0	91	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA meest risicovol, overige panden herbeoordeling
EI	0	0	1	0	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, op verzoek herbeoordeling
Reeds geinspecteerd	115	0	732	0	z.s.m. beoordelen, prioriteit geven aan meest risicvol
Resterend	389	3	1340	0	z.s.m. opnames uitvoeren, prioriteit geven aan meest risicovol
Totaal	**630**	**3**	**2180**	**655**	

5.2 Gemeente Appingedam

5.2.1 *Scope*

Scope Appingedam

Appingedam	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Totaal
Appingedam	1033	1	1841	693	**3568**

5.2.2 *Prioritering*

Prioritering Appingedam

Appingedam	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Aanpak
1467+	344	0	40	370	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, prioriteit geven aan meest risicovol
1588	309	0	328	212	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, prioriteit geven aan meest risicovol, overige panden op verzoek herbeoordeling
1581	0	0	0	111	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA meest risicovol, overige panden herbeoordeling
EI	2	0	5	18	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, op verzoek herbeoordeling
Reeds geïnspecteerd	168	0	486	59	z.s.m. beoordelen, prioriteit geven aan meest risicvol
Resterend	210	1	982	0	z.s.m. opnames uitvoeren, prioriteit geven aan meest risicovol
Totaal	**1033**	**1**	**1841**	**770**	

5.3 Gemeente Hogeland
(Eemsmond, Winsum, Bedum, de Marne)

5.3.1 *Scope*

Scope Hogeland

Hogeland	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Totaal
Bedum	17	0	16	55	**88**
Eppenhuizen	0	1	0	1	**2**
Kantens	0	12	1	71	**84**
Oldenzijl	0	9	0	1	**10**
Onderdendam	0	0	0	1	**1**
Oudeschip	0	0	0	1	**1**
Roodeschool	0	0	0	5	**5**
Rottum	0	0	0	2	**2**
Startenhuizen	0	4	0	0	**4**
Stitswerd	0	0	1	1	**2**
Uithuizen	25	19	43	403	**490**
Uithuizermeeden	49	14	0	75	**138**
Usquert	0	0	0	5	**5**
Warffum	0	2	0	4	**6**
Winsum	0	53	16	1	**70**
Zandeweer	3	18	0	32	**53**
Zuidwolde	0	0	0	3	**3**
Totaal	**94**	**132**	**77**	**661**	**964**

5.3.2 *Prioritering*

Prioritering Hogeland

Hogeland	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig).	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Aanpak
1467+	15	0	16	281	z.s.m. uitvoeren liggend VA
1588	0	0	0	0	z.s.m. uitvoeren liggend VA
1581	11	24	0	380	z.s.m. uitvoeren liggend VA
EI	0	1	0	0	z.s.m. uitvoeren liggend VA
Reeds geinspecteerd	26	6	0	0	z.s.m. beoordelen conform NPR
Resterend	39	101	64	0	z.s.m. inspecteren
Totaal	**91**	**132**	**80**	**661**	

5.4 Gemeente Groningen (Groningen, Ten Boer)

5.4.1 *Scope*

Scope Groningen

Groningen	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Totaal
Garmerwolde	0	9	17	2	**28**
Groningen	0	1205	796	317	**2318**
Lageland	0	5	4	0	**9**
Lellens	1	6	0	27	**34**
Sint Annen	0	0	1	0	**1**
Ten Boer	83	277	88	280	**728**
Ten Post	48	34	61	101	**244**
Thesinge	0	19	18	2	**39**
Winneweer	0	20	2	34	**56**
Woltersum	6	20	62	11	**99**
Totaal	**138**	**1595**	**1049**	**774**	**3556**

5.4.2 *Prioritering*

Prioritering Groningen

Groningen	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (Buiten P90, binnen batches)	Aanpak
1467+	29	25	33	523	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, prioriteit geven aan meest risicovol
1588	0	63	0	191	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, prioriteit geven aan meest risicovol, overige panden op verzoek herbeoordeling
1581	0	27	10	60	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA meest risicovol, overige panden herbeoordeling
EI	1	2	6	0	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, op verzoek herbeoordeling
Reeds geinspecteerd	104	170	82	0	z.s.m. beoordelen, prioriteit geven aan meest risicvol
Resterend	4	1308	918	0	z.s.m. opnames uitvoeren, prioriteit geven aan meest risicovol
Totaal	**138**	**1595**	**1049**	**774**	

5.5 Gemeente Midden-Groningen

5.5.1 *Scope*

Scope Midden- Groningen

Midden-Groningen	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Totaal
Foxhol	0	0	0	1	**1**
Froombosch	0	0	0	3	**3**
Harkstede	0	0	36	9	**45**
Hellum	6	0	79	2	**87**
Hoogezand	0	0	117	22	**139**
Kolham	0	0	0	1	**1**
Kropswolde	0	0	0	1	**1**
Lageland	3	7	6	2	**18**
Luddeweer	7	2	6	1	**16**
Noordbroek	16	0	67	7	**90**
Overschild	53	21	104	36	**214**
Sappemeer	0	0	28	5	**33**
Scharmer	0	0	1	0	**1**
Schildwolde	33	0	104	55	**192**
Siddeburen	75	0	217	6	**298**
Slochteren	0	2	91	73	**166**
Steendam	25	0	50	1	**76**
Tjuchem	42	0	60	0	**102**
Westerbroek	0	0	0	1	**1**
Woudbloem	0	0	0	10	**10**
Zuidbroek	0	0	17	5	**22**
Totaal	**260**	**32**	**983**	**241**	**1516**

5.5.2 *Prioritering*

Prioritering Midden- Groningen

Midden-Groningen	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Aanpak
1467+	9	1	30	104	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, prioriteit geven aan meest risicovol
1588	13	16	38	22	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, prioriteit geven aan meest risicovol, overige panden op verzoek herbeoordeling
1581	30	0	0	113	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA meest risicovol, overige panden herbeoordeling
EI	0	0	10	0	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, op verzoek herbeoordeling
Reeds geinspecteerd	67	15	170	2	z.s.m. beoordelen, prioriteit geven aan meest risicvol
Resterend	141	0	735	0	z.s.m. opnames uitvoeren, prioriteit geven aan meest risicovol
Totaal	**260**	**32**	**983**	**241**	

5.6 Gemeente Oldambt

5.6.1 *Scope*

Scope Oldambt

Oldambt	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Totaal
Midwolda	0	0	2	0	**2**
Nieuw Scheemda	1	0	25	0	**26**
Nieuwolda	1	1	49	1	**51**
Oostwold	0	0	3	0	**3**
Scheemda	0	0	1	0	**1**
't Waar	0	0	12	0	**12**
Totaal	**2**	**1**	**92**	**1**	**95**

5.6.2 *Prioritering*

Prioritering Oldambt

Oldambt	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Aanpak
1467+	0	0	0	0	n.v.t.
1588	0	0	0	0	n.v.t.
1581	0	0	0	0	n.v.t.
EI	0	0	0	0	n.v.t.
Reeds geinspecteerd	0	0	0	0	n.v.t.
Resterend	2	0	92	0	z.s.m. opnames uitvoeren, prioriteit geven aan meest risicovol
Totaal	**2**	**0**	**92**	**0**	

5.7 Gemeente Loppersum

5.7.1 *Scope*

Scope Loppersum

Loppersum	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Totaal
Eenum	2	20	6	2	**30**
Garrelsweer	47	44	57	15	**163**
Garsthuizen	1	20	15	1	**37**
Huizinge	0	3	4	3	**10**
Leermens	23	13	41	3	**80**
Loppersum	95	64	163	679	**1001**
Middelstum	20	74	15	224	**333**
Oosterwijtwerd	20	6	20	0	**46**
Startenhuizen	0	3	0	0	**3**
Stedum	34	27	5	32	**98**
't Zandt	24	8	47	189	**268**
Toornwerd	0	2	0	1	**3**
Westeremden	7	42	56	4	**109**
Westerwijtwerd	0	2	2	6	**10**
Wirdum Gn	82	8	84	1	**175**
Zeerijp	17	32	33	10	**92**
Zijldijk	0	0	0	9	**9**
Totaal	**372**	**368**	**548**	**1179**	**2467**

5.7.2 *Prioritering*

Prioritering Loppersum

Loppersum	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)	Normaal risicoprofiel (buiten P90, binnen batches)	Aanpak
1467+	157	71	131	716	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, prioriteit geven aan meest risicovol
1588	0	0	0	0	n.v.t.
1581	11	59	33	462	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA meest risicovol, overige panden herbeoordeling
EI	6	5	16	0	z.s.m. uitvoering geven aan liggend VA, op verzoek herbeoordeling
Reeds geinspecteerd	74	97	139	1*	z.s.m. beoordelen, prioriteit geven aan meest risicvol
Resterend	124	136	229	0	z.s.m. opnames uitvoeren, prioriteit geven aan meest risicovol
Totaal	**372**	**368**	**548**	**1178**	

*Dit ene pand is een buurman van een pand uit de 1467, die in Q3Q4 2017 toegevoegd is.

6 Opnameprogramma

Tabel 1b op p.10 toont de werkvoorraad van de herziene versterkingsaanpak. Om tot een beoordeling te komen of deze gebouwen voldoen aan de veiligheidsnorm 10^{-5} moet in elk geval ieder gebouw worden opgenomen en beoordeeld. Er zijn twee redenen om een opname te doen:

1. In het ene geval is de opname de start van een proces en wordt de opname gevolgd door beoordeling en indien nodig uitvoering van maatregelen.
2. In het andere geval dient de opname om de informatie over gebouwen te verbeteren. Dit is nodig om de kwaliteit van de database die aan de basis ligt van de HRA te verhogen, opdat aan de uitkomsten van de HRA gaandeweg meer waarde kan worden verleend en opdat gebouwen op basis van feiten aan typologieën kunnen worden toegedeeld.

Bewoners en/of eigenaren zullen worden geïnformeerd over de reden van de opname van hun gebouw en de consequenties daarvan. Hierbij wordt rekening gehouden met de omstandigheden van bewoners/eigenaren.

Omdat veel gebouwen in 2016, 2017 en 2018 al werden geïnspecteerd onder de oude versterkingsaanpak hoeft dit niet nogmaals. Een inspectie is namelijk slechts een opname van de bestaande situatie, waarbij de beoordelingsmethode of versie van de NPR niet ter zake doet.

Dit leidt tot de volgende werkvoorraad van nog op te nemen adressen.

Tabel 1c: Resterende opnames

Resterende opnames (adressen)	Verhoogd risicoprofiel (Pmean)*	Licht verhoogd risicoprofiel langere termijn (P90 langjarig)	Licht verhoogd risicoprofiel (P90)*	Totaal
Appingedam	210	1	982	**1193**
Delfzijl	389	3	1355	**1747**
Groningen	4	1310	918	**2232**
Hogeland	54	99	79	**232**
Loppersum	124	136	229	**489**
Midden-Groningen	141	0	735	**876**
Oldambt	2	0	92	**94**
Totaal	**924**	**1549**	**4390**	**6863**

*Het completeren van de lijsten is nog niet volledig. Deze aantallen geven de huidige stand van zaken weer.

6.1 Prioritering

Omdat onveilige gebouwen zo spoedig mogelijk moeten worden versterkt, moet ook voor de nog uit te voeren opnames een prioritering worden aangehouden. Eerst moeten panden met het verwachte grootste risico worden opgenomen, daarna de gebouwen met een lager verwacht risico maar die voor langere tijd een risico kennen. Daarna volgen de overige gebouwen. De opnamegegevens van de gebouwen met het grootste risico komen daarmee het eerst beschikbaar om beoordelingen te kunnen uitvoeren.

In januari 2019 starten de opnames van de meest risicovolle gebouwen. Per kern (of wijk) wordt aangegeven in welke volgorde de gebouwen in de scope worden opgenomen in de planning.

6.2 Versnelde opname

De duur van een opname varieert. In het bestuurlijk overleg van 20 september 2018 is afgesproken dat het uitvoeren van de opnames wordt afgestemd op de beschikbare uitvoeringscapaciteit voor beoordelingen. Dit om stuwmeren en lange doorlooptijden tussen opname en het presenteren van een beoordeling (en indien nodig een versterkingsadvies) te voorkomen.

De beschikbare opnamecapaciteit is voldoende om alle benodigde opnames binnen afzienbare tijd te kunnen uitvoeren. De capaciteit voor beoordelingen is dus met name van belang om een totaalplanning voor opnames te kunnen vaststellen. Daarvoor is ook geanalyseerd hoe de beoordelingscapaciteit binnen de prioritering op risico zo efficiënt en effectief mogelijk kan worden ingezet, teneinde de meest risicovolle gebouwen zo snel als mogelijk van een beoordeling te voorzien. Versnellingsvoorstellen voor engineering worden behandeld in het hoofdstuk 3 - Versnelling.

Voor de opnames die de start van een proces zijn, moet zicht zijn op uitvoering. Daarvoor is beschikbare bouwcapaciteit nodig. NCG heeft contact gezocht met Bouwend Nederland in september 2018 om de conclusies van de marktconsultatie (november 2017) te herijken. Dit heeft de volgende reactie opgeleverd:

'a) Er is 'honger' naar werk in de Groningse bouwmarkt (dalende orderportefeuille). Men kan extra werk goed gebruiken.
b) De verwachte toename in werk a.g.v. de versterkingsbouwstromen bedraagt voor de provincie Groningen maximaal 11-15% van de jaaromzet van 2018.
c) De verwachte toename in werk is indien dit over heel regio Noord wordt uitgespreid (en dat is logisch gezien de opgave) 3.7-5.2% van de jaaromzet van 2018.
d) Dergelijke groeicijfers kan de markt zeker absorberen.
e) Capaciteit is niet het knelpunt, de voorwaarden waaronder het werk verricht gaat worden/het proces is veel sterker bepalend voor de mate van commitment van de bouwbedrijven.'

Op basis hiervan is in dit plan van aanpak niet uitgegaan van schaarste in bouwcapaciteit. Om de voortgang in de versterking te bewaken en stuwmeren tussen opnames, beoordeling en uitvoering te voorkomen moet deze beschikbare capaciteit periodiek gemonitord blijven.

6.3 Opname op verzoek

Bewoners die zich onveilig voelen kunnen verzoeken om een opname. Deze aanvraag wordt door experts beoordeeld, die kijken of en op welke manier een opname moet worden uitgevoerd. Hiervoor zal, zo snel als redelijkerwijs mogelijk binnen de bestaande afspraken, een proces worden ontwikkeld. Daarbij moet ook opnamecapaciteit van de uitvoering worden gereserveerd zodat het nieuwe proces ertoe leidt dat bewoners die zich onveilig voelen binnen afzienbare termijn een beoordeling door constructieve experts ontvangen.

Tot die tijd zal het huidige proces voor bewoners die zich onveilig voelen in stand blijven. Bewoners kunnen ze zich melden voor de Acuut Onveilige Situatie procedure, via de rode knop van de TCMG. De TCMG beoordeelt vervolgens of de situatie acuut onveilig is en neemt indien nodig maatregelen.

7 Herbeoordeling

De versterkingsadviezen die tot nu toe met bewoners en eigenaren zijn gecommuniceerd, zijn gemaakt met de NPR9998:2015 als toetsingskader. De NPR is sinds 2015 verder doorontwikkeld. Op 1 november 2018 wordt de meest recente versie van de NPR verwacht. De verwachting is met betrekking tot de maximaal optredende seismiciteit omlaag gegaan. Beoordelingen en berekeningen die worden gebaseerd op de NPR9998:2018, geven naar verwachting ten opzichte van de NPR9998:2015, aan dat minder vergaande versterkingsmaatregelen noodzakelijk zijn.

Voor de batches 1.467+, 1.588 en 1.581 en Eigen Initiatief (EI) zijn de gebouwen geïnspecteerd, beoordeeld en zijn versterkingsmaatregelen ontworpen op basis van de NPR9998:2015. De batch 1.467+ wordt in zijn geheel doorgezet. Een herbeoordeling van deze gebouwen met een recentere versie van de NPR is voor deze batch niet aan de orde.

Een deel van de gebouwen in de batch 1.588 en EI behoren tot de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel (P-mean). Wanneer een gebouw niet tot die categorie behoort, kan een bewoner of eigenaar uit deze batches vragen om een herbeoordeling van het gebouw. Als een gebouw niet tot die categorie behoort, is de verwachting op basis van de HRA dat het gebouw waarschijnlijk aan de veiligheidsnorm voldoet. Het advies van de Mijnraad wordt met deze werkwijze gevolgd en de veiligheidsbeleving van bewoners en eigenaren wordt meegenomen. Alle eigenaren van batch 1.588 en EI mogen ook kiezen voor de uitvoering van het liggende versterkingsadvies.

De batch 1.581 krijgt een herbeoordeling aangeboden, tenzij het gebouw behoort tot gebouwen met een verhoogd risicoprofiel. Deze laatste groep gebouweigenaren (P-mean) mogen uitvoeren met het liggende versterkingsadvies. Met de overige groep gebouweigenaren wordt de dialoog gestart over de herbeoordeling van het gebouw met de meest recente versie van de NPR of het afzien van versterking.

Herbeoordeling houdt in dat het gebouw opnieuw wordt doorgerekend en wordt beoordeeld of deze wel of niet aan de veiligheidsnorm 10^{-5} voldoet. Als een gebouw niet voldoet aan de norm worden versterkingsmaatregelen ontworpen en weergegeven in een versterkingsadvies. Hiervoor wordt de NPR9998:2018 toegepast. Deze NPR wordt naar verwachting op 1 november 2018 gepubliceerd. Wanneer voor herbeoordeling versnelde methodieken beschikbaar zijn, worden deze ingezet.

De impact van herbeoordelingen op de uitvoeringsplanning wordt meegenomen in de uitvoeringsplanning in hoofdstuk 4.

8 Dialoog met woningeigenaren

Een deel van de gebouwen in de bestaande batches valt niet in het hoogste risicoprofiel en heeft dus een licht verhoogd of normaal risicoprofiel. Het Mijnraadadvies stelt dat gedane toezeggingen aan eigenaren niet eenzijdig kunnen worden opgezegd, evenmin kunnen gewekte verwachtingen worden genegeerd. De Mijnraad adviseert daarom om met deze bewoners/eigenaren een dialoog te starten: *'Wellicht geven bewoners/eigenaren in het licht van de nieuwe inzichten de voorkeur aan een andere maatregel, een tijdelijke maatregel of géén maatregel. De bewoner/eigenaar krijgt hier dus de keuze, waarbij indien gewenst ook nog de optie wordt gegeven om een inspectie te laten uitvoeren om te bepalen of het pand inderdaad bouwkundig veilig is'.*

Op basis van het Mijnraadadvies bevat dit plan van aanpak een voorstel hoe deze dialoog vorm kan krijgen. Dit is onderdeel van de integrale planning zoals beschreven in hoofdstuk 4.

8.1 Uitgangspunten bij de dialoog met eigenaren

De dialoog wordt volgens de volgende uitgangspunten vormgegeven:

- Over de versterking van individuele gebouwen wordt met de gebouweigenaren gesproken (particulier of woningcorporatie.
- Het is de gebouweigenaar die, in dialoog met de bewonersbegeleider en binnen de randvoorwaarde van veiligheid, de uiteindelijke keuze maakt.
- De bandbreedte van die keuze staat per groep beschreven in onderstaande tekst.
- Tijdens de dialoog met de gebouweigenaar wordt eerst uitgelegd wat het Mijnraadadvies inhoudt en tot welk risicoprofiel het betreffende gebouw behoort.
- Eigenaren van gebouwen die vallen onder de P90 moet worden uitgelegd wat dit 'risicoprofiel' betekent. Met deze eigenaren zal de dialoog anders verlopen dan met gebouweigenaren die buiten de P90 vallen. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat afzien van versterken een andere impact heeft voor gebouweigenaren binnen en buiten de P90. Tijdens de dialoog met gebouweigenaren moet bovenstaande goed worden uitgelegd, zodat eigenaren een weloverwogen keuze kunnen maken.
- De mogelijkheid van herbeoordelen en het tempo waarin dit kan worden gerealiseerd wordt bepaald door de beschikbare engineeringscapaciteit en uitvoeringscapaciteit. Deze vorm van engineering is concurrerend met de beoordeling van de meest risicovolle gebouwen voor zover daarvan nog geen versterkingsadvies beschikbaar is. Dit zorgt ervoor dat de mogelijkheid tot herbeoordelen pas kan worden aangeboden na (afronding van) de engineering van de meest risicovolle gebouwen. Wanneer versnelde methodieken beschikbaar zijn, worden deze toegepast.
- De kaders versterken blijven van toepassing tot andere afspraken zijn gemaakt. Daarin wordt de eigenaar de mogelijkheid geboden om te kiezen voor alternatieven (zoals koop/sloop en sloop/nieuwbouw) indien er sprake is van een omvangrijke versterkingsopgave (investeringskosten > 150% van de marktwaarde exclusief de waarde van de grond).

8.2 Dialoog binnen de 1.467+

De dialoog binnen batch 1.467+ is sterk gericht op uitvoering. Binnen de 1.467+ kan de versterking worden doorgezet omdat voor deze groep verwachtingen zijn gewekt en vergevorderde afspraken zijn gemaakt. Dit geldt voor de volledige batch, ongeacht het risicoprofiel. De eigenaar beslist of het aanbod van de versterkingsmaatregelen kan worden uitgevoerd. Als een eigenaar instemt wordt het vervolgtraject worden doorlopen zoals beschreven in de paragraaf 'werkwijze uitvoering binnen versterkingsopgave'.

8.3 Dialoog binnen de 1.588

De dialoog binnen batch 1.588 richt zich sterk op uitvoering. Binnen de 1.588 kan de versterking worden doorgezet omdat voor deze groep verwachtingen zijn gewekt en vergevorderde afspraken zijn gemaakt. Dit geldt voor de volledige batch, ongeacht het risicoprofiel. De eigenaar beslist of het aanbod van de versterkingsmaatregelen kan worden uitgevoerd. Als een eigenaar instemt, wordt het vervolgtraject doorlopen zoals beschreven in de paragraaf 'werkwijze uitvoering binnen versterkingsopgave'.

Daarnaast heeft de eigenaar de volgende opties:

- Op verzoek herbeoordelen van het versterkingsadvies conform de meest recente versie van de NPR.
- Afzien van versterken.

NCG beoordeelt momenteel de verwachte impact van het herbeoordelen op basis van de meest recente versie van de NPR. Dit beïnvloedt mogelijk het gesprek met de eigenaar over het afzien van versterken.

8.4 Dialoog binnen de 1.581

Binnen de 1.581 kunnen gebouweigenaren niet kiezen voor het uitvoeren van het liggende versterkingsadvies (tenzij onderdeel van de P-mean).

De dialoog binnen batch 1.581 richt zich op de volgende twee opties die worden aangeboden:

- Herbeoordelen van het versterkingsadvies conform de meest recente versie van de NPR, dan wel;
- Afzien van versterken.

NCG beoordeelt momenteel de verwachte impact van het herbeoordelen op basis van de meest recente versie van de NPR. Dit beïnvloedt mogelijk het gesprek met de eigenaar over het afzien van versterken. De woningen met een verhoogd risicoprofiel worden zo spoedig mogelijk uitgevoerd.

8.5 Eigen Initiatief

Net als de 50 gebouwen in het programma Heft in Eigen hand worden ook de ruim 200 gebouwen uit het programma Eigen Initiatief voortgezet. De eigenaren van gebouwen in het programma Eigen Initiatief krijgen de mogelijkheid om:

- De versterking uit te voeren conform het liggend versterkingsadvies, dan wel;
- Het advies te laten herbeoordelen, dan wel;
- Af te zien van versterken.

8.6 Communicatie

Navolgbaarheid en uitlegbaarheid richting bewoners zijn van groot belang. Daarom is er ten behoeve van de communicatie met bewoners in nauwe afstemming met de

regio gekozen voor zorgvuldigheid boven snelheid. Dit betekent dat NCG in samenwerking met de gemeenten inventariseert welke vervolgstappen per dorp, straat en huis noodzakelijk zijn om in een zorgvuldige informatievoorziening te voorzien. Deze informatievoorziening zal gelaagd plaatsvinden. Vervolgens kan contact met de betreffende bewoners worden gezocht en kunnen de (keukentafel)gesprekken of bijeenkomsten worden georganiseerd.

Per groep is een kernboodschap opgesteld. Naast de kernboodschap zijn ook verschillende communicatiemiddelen en het moment van communiceren beschreven in een doelgroep-middelenmatrix. Het communicatieadvies is om rondom de publicatie van het Plan van aanpak alle doelgroepen te informeren. Dat kan per gemeente. Omdat aantallen per gemeente bekend worden, zullen bewoners willen weten waar ze aan toe zijn. De vervolgcommunicatie kan gelaagd blijven plaatsvinden.

8.7 Werkwijze uitvoering binnen de versterkingsopgave

Met de gebouweigenaren wordt een proces doorlopen. Dit proces start vanaf het moment dat gebouweigenaren in beeld komen d.m.v. de risico gestuurde HRA-methodiek en duurt tot het opleveren van een woning op norm conform de meest actuele NPR. Onderstaand een beschrijving op hoofdlijnen.

De werkwijze en het doorlopen van het proces met gebouweigenaren die al ‘in beeld’ zijn (onderdeel van 1.467+, 1.588 en 1.581) verloopt anders dan voor de gebouweigenaren die nieuw in het versterkingsprogramma worden opgenomen. Met de ‘bekende’ eigenaren wordt eerst de dialoog gevoerd over wat hun mogelijkheden zijn en uit welke opties zij kunnen kiezen. Afhankelijk van de keuze wordt het proces verder opgepakt. Welke aanpak vanuit communicatie wordt gekozen om deze bewoners te informeren is afhankelijk van de afspraken die per gemeente in overleg met het betreffende Versterkingspunt van NCG zijn gemaakt. Voor een integrale uitvoeringsplanning wordt met lokale stuurgroepen en hun organisaties afgestemd. Het programma Eigen Initiatief doorloopt een eigenstandig proces.

1. Start

Bij de start zien de stappen er als volgt uit:

1. Vaststellen werkvoorraad naar aanleiding van HRA-risicoanalysemethodiek (in lijn met de herziene aanpak als afgesproken tijdens het bestuurlijk overleg van 20 sept 2018);
2. Planningen en afspraken maken over de communicatie met de betreffende gemeenten;
3. Contact opnemen met gebouweigenaren, afspraken inplannen;
4. Kennismaken met gebouweigenaren, toelichting geven over het Mijnraadadvies, HRA-methodiek, vervolgstappen, etc. etc.;
5. Opnameplan in overleg met eigenaar doornemen en toestemming vragen om dit in te plannen.

2. Opname en beoordeling

Opname (uitgebreid of validatie) -afspraak met bewoner wordt gemaakt, uit de opname volgt een sterkteberekening, tenzij de opname eerst wordt gemaakt voor aanvulling van de database. Dit wordt dan ook uitgelegd. Deze berekening wordt besproken met de eigenaar. Uit de berekening wordt duidelijk of een gebouw al dan niet voldoet aan de norm (de beoordeling). Zo niet, dan wordt de gebouweigenaar begeleid in het vervolgen van het traject. Voldoet de woning aan de norm, dan is versterken niet noodzakelijk en kan het traject hier eindigen voor de eigenaar.

Als versterken noodzakelijk is, zijn de volgende vervolgstappen aan de orde:

1. Eventueel benodigde markt- en herbouwwaardetaxaties worden ingepland;
2. Er wordt een gesprek met een EPA-adviseur gepland. Wensen en mogelijkheden van de bewoner worden geïnventariseerd binnen de mogelijkheden van de duurzaamheids-subsidie;
3. Ingenieursbureaus gaan rekenen aan het gebouw. Met deze berekening wordt bepaald wat er moet gebeuren om de woning te laten voldoen aan de norm 10^{-5}. De benodigde versterkingsmaatregelen worden beschreven in een technisch versterkingsadvies. Zodra snellere beoordelingsmethoden technisch en juridisch mogelijk zijn, dan worden deze toegepast;
4. Dit technisch versterkingsadvies wordt door NCG beoordeeld op compleetheid en uitvoerbaarheid. De technische maatregelen worden gevalideerd door een onafhankelijke validatiecommissie;
5. Het versterkingsadvies (VA) wordt opgeleverd aan de gebouweigenaar, inclusief taxatierapporten, kostenraming, conditioneringsscan en duurzaamheidsmaatregelen. Bij het opleveren wordt het advies met de eigenaar besproken. Bij dit gesprek is ook een technisch ondersteuner aanwezig om alle vragen van de eigenaren over de maatregelen te kunnen beantwoorden.
6. Er wordt zicht geboden op de verwachte start van de uitvoering, waarbij de kanttekening geplaatst moet worden dat afhankelijk van de uitkomst onder 3 (versterken, sloop-nieuwbouw of herbouw) de doorlooptijden verschillend zullen zijn.

3. Planvorming

Het versterkingsadvies is vertrekpunt voor verdere planvorming. De taxaties geven richting aan de dialoog en mogelijkheden die met bewoners kunnen worden verkend: versterken, sloop-nieuwbouw of herbouw.
De volgende stappen moeten worden doorlopen:

1. Er wordt een projectdefinitie opgesteld, een projectvoorstel en een projectplan (in overleg met de uitvoerende organisatie en de eigenaar/bewoner). Het plan van eisen komt hiermee zo volledig mogelijk tot stand binnen de grenzen van de financiële kaders;
2. De definitieve begroting komt in beeld en het bedrag waarvoor de versterking dan wel sloop/nieuwbouw moet worden gerealiseerd (bouwbudget) wordt vastgesteld binnen de kaders voor versterken;
3. Onderzocht wordt of en op welke wijze dit bouwbudget aan de bewoner beschikbaar gemaakt kan worden in een bouwdepot;
4. Marktpartijen kunnen worden geselecteerd, keuzes worden door de woningeigenaren gemaakt;
5. Het ontwerp kan in overleg tussen de eigenaar en de aannemer worden gemaakt (concepten, voorlopige, definitief ontwerp).

4. Realisatie

Om van definitief ontwerp naar opgeleverd gebouw te komen, is nog een aantal stappen noodzakelijk. Hierbij kan een gebouweigenaar ook kiezen voor uitvoering onder eigen beheer. Er geldt een aantal spelregels: in een regulier traject worden onderstaande stappen en overeenkomsten met de eigenaren doorlopen.

1. Het uitvoeringsplan, inclusief planningen, vergunningen etc.
2. Aanbestedingen/contracten.
3. Depotovereenkomst. Hieruit worden alle kosten betaald.
4. Overeenkomst hypothecaire zekerheid en bankgarantie.
5. Overeenkomst met eigenaar/vaststelling overeenkomst.

6. Uitvoering kan starten conform gemaakte afspraken en uitvoeringsplan.
7. Opleveringsdocumenten en een opleverdossier met normverklaring.
8. Oplevering van de woning en daarmee afsluiten van het traject.
9. Evaluatie en mogelijkheden voor nazorg.

8.8 Verklaring "uw woning voldoet aan de norm 10^{-5}"

Het is belangrijk dat bewoners en eigenaren zo snel als mogelijk weten of er maatregelen aan hun woning of gebouw noodzakelijk zijn. Dit is niet alleen van belang voor bewoners en eigenaren van woningen en gebouwen die niet aan de norm van 10^{-5} voldoen maar ook voor bewoners en eigenaren van gebouwen die wél voldoen. Het is belangrijk bewoners ook het perspectief te kunnen bieden dat er geen maatregelen aan hun woning hoeven te worden uitgevoerd.

Of een gebouw al dan niet aan de norm voldoet wordt beoordeeld conform de NPR. Hiervoor wordt de meest recente, beleidsmatig van toepassing verklaarde NPR toegepast. Bij de beoordeling kunnen alle in de NPR genoemde methoden toegepast worden, of versnelde methoden die *compliant* zijn met de NPR.

Er wordt zo snel mogelijk gestart met de beoordeling van de gebouwen met een verhoogd risicoprofiel (P-mean). Voor deze gebouwen wordt op voorhand niet verwacht dat er geen versterkingsmaatregelen nodig zijn. Naar verwachting wordt begin 2020 gestart met de beoordeling van de gebouwen met licht verhoogd risicoprofiel. Naar verwachting komen in deze groep wel gebouwen naar voren die reeds voldoen aan de norm van 10^{-5}. Deze eigenaren en bewoners moeten een verklaring ontvangen dat hun gebouw of woning voldoet aan de norm. NCG is de meest geëigende organisatie om deze verklaring af te geven. Dit, en de borging hiervan, dient nog verder uitgewerkt te worden.

Als er capaciteit beschikbaar komt bij de ingenieursbureaus die de beoordelingen uitvoeren kunnen beoordelingen worden gedaan van gebouwen en woningen met een normaal risicoprofiel. Naar verwachting kan hier in 2021 mee gestart worden. Ook voor bewoners van deze woningen is het van belang duidelijkheid te krijgen over het al dan niet voldoen van het gebouw aan de norm.

De capaciteit bij ingenieursbureaus is niet de enige beperkende factor voor de beoordeling van de niet-risicovolle gebouwen. Hiermee kan pas worden gestart als versnelde beoordelingssystematieken beschikbaar zijn. Naar verwachting zijn deze gevalideerd en praktisch werkbaar reeds voordat de groep met een licht verhoogd risicoprofiel volledig is beoordeeld. Met gebouwen met een normaal risicoprofiel wordt gestart in de gebieden met een lagere dreiging (pga), aan de rand van het gebied. Hier kan naar verwachting snel duidelijk worden geboden over het voldoen aan de norm. Vervolgens wordt gewerkt richting gebieden met hogere dreiging (pga).

De communicatiestrategie en -planning met deze eigenaren en bewoners worden in 2019 uitgewerkt. Bewoners krijgen een verklaring wanneer hun woning voldoet aan de norm. Streven is om hiermee in het tweede kwartaal van 2019 te starten.

8.9 Afzien van versterking

8.9.1 *Weigeren/afzien*

Woningeigenaren kunnen altijd afzien van versterken of weigeren deel te nemen. Het huidige weigeraarsproces is hierbij van toepassing. Binnen dit proces zijn de volgende producten beschikbaar (deze blijven van toepassing):

1. procesbeschrijving
2. brieven aan bewoners in verschillende stadia
3. Plan van Aanpak instromers versterkingsopgave

Na het doorlopen van dit proces resteert het inzetten van juridisch instrumentarium. Echter, dat is op dit moment nog niet voorhanden, omdat in bouwregelgeving geen grond is opgenomen op basis waarvan een gemeente kan optreden. In het geval waar eigenaren/bewoners keuzes maken die andere eigenaren/bewoners beinvloeden (bijv. rijtjes, apartementen) kan het raadzaam zijn dit instrumentarium te ontwikkelen.

8.9.2 *Heroverweging*

Eigenaren die spijt krijgen van hun keuze om niet deel te nemen aan de versterking kunnen tot een bepaald moment terug komen op hun beslissing, zolang het gebouw niet voldoet aan de veiligheidsnorm heeft een eigenaar recht op versterking. Het terugkomen op een eerder besluit van weigering of afzien is voor rijwoningen mogelijk tot aan het moment van uitvoeringsontwerp. Bij vrijstaande woningen ligt dit moment anders. Deze eigenaren kunnen namelijk eigenstandig de versterking oppakken, mits de omgeving hiervan geen hinder ondervindt. Er is hier dan sprake van een individueel project. Echter, het kan wel zo zijn dat in de loop van de tijd het risicoprofiel van de woning is aangepast. Het kan dus voorkomen dat de woning volgens de risicoberekeningen niet meer in aanmerking komt voor versterken. Binnen het proces weigering is er ruimte voor bewoners die spijtoptant worden.

9 Randvoorwaarden

Bestuurlijk is afgesproken dat NCG wordt gefaciliteerd opdat de uitvoering niet tegen operationele belemmeringen aanloopt. NCG heeft aangegeven welke zaken hiertoe beschikbaar moeten zijn, zoals capaciteit, expertise, de mogelijkheid om opdrachten in de markt te zetten en de financiële ruimte daarvoor. Dit wordt verder tussen EZK en NCG afgehandeld. Vanzelfsprekend is ook van belang dat CVW werkorders krijgt om werkzaamheden ter ondersteuning en uitvoering uit te kunnen voeren.

Nationaal Coördinator
Groningen Postbus 3006 | 9701
DA Groningen
T 088 041 44 44
info@nationaalcoordinatorgroningen.nl
www.nationaalcoordinatorgroningen.nl